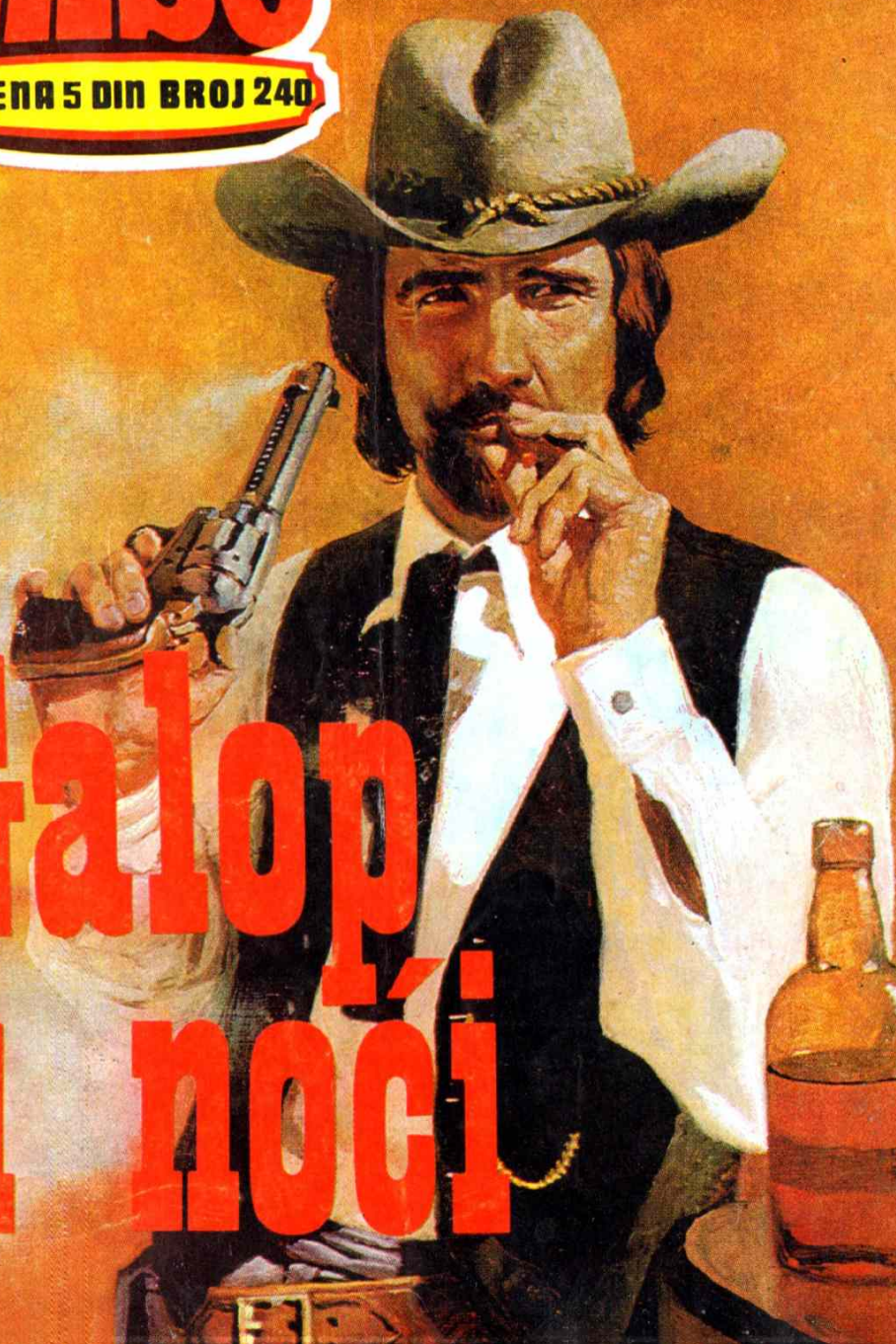

WESTERN ROMAN

LASO

CIJENA 5 DIN BROJ 240

**Galop
u noći**

G. F. UNGER

GALOP U NOĆI

»Laso« Nova serija 1978.

G. F. Unger: GALOP U NOĆI

Naslov originala: HUFSCHLAG IN DER NACHT

Copyright: Bastei-Verlag, Gustav H. Lübke, Bergisch Gladbach

Recenzija: Dalibor Cvitan, književnik

Prijevod: Jasna Manolić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

»Laso« Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja NISP »Vjesnik« Zagreb Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR Novinsko revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1978.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 280 d ili 234 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 130 d, odnosno 117 d s popustom. Samo unaprijed uplaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-42 »Vjesnik« s naznakom za LASO

Cijena za inozemstvo DM 1.80, ASCH 10.00, SFRS 2.00, HFL 2.00.

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US \$ 15.00.

Uplata na devizni račun 30101-620-37-7210-256 — Privredna banka Zagreb (za »Vjesnik«)

Ekonomska propaganda: »Vjesnik« Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6 — Cijena 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili US \$ 480.

Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

Vrata poštanske kočije su gostoljubivo otvorena, a na nogostupu stoji neki čovjek. Visok, u crnoj kožnatoj odjeći, a pod svjetlom hotelske svjetiljke djeluje vrlo gipko.

Matt Ballard ga čuje kako viče:

— Iziđi, Jack Powere! Dođi i odvedi se kočijom iz ovog kraja. Tada će sve biti u redu! Ako sada ne dođeš, dolazim po tebe! Neću više dugo čekati!

Na hotelskim vratima pojavi se visok, plavokos i mišičav, te zacijelo odlučan, naočit muškarac. Na kaputu mu zvijezda.

Muk. Zvijezde na nebu hladno obasjavaju ovu gotovo opipljivu tišinu.

Tada Matt Ballard začuje odnekud stanjanje. S druge ulice odjekne gotovo preklinjući muški glas.

— Oh, samo da ima hrabrosti i vjere! Samo da ne postane kukavičom!

S veće udaljenosti čuje se neki drugačji glas, starački umoran:

— Nema smisla, Jack! Nisi mu dorastao, a on je doveo sa sobom i cijelu svoju bandu. Pripazi, Powere, i otputaj!

Kočijaš, koji sjedi na visokom sjedalu, odjednom promuklo izusti:

— Ulazi, ili nemoj ući, šerife! Ali čekam već dvije minute preko vremena. Krećemo!

Izgovorivši to, odgurne nogom kočnicu i zatrese uzde. Zamahne bičem i prodorno poviče:

— Naprijed, debele tetke! Naprijed!

Ovaj je povik, poput zapovijedi, upućen ne samo šesteropregu kočije; kad je šesteropreg poskočio da počne dugo putovanje u Laramie, pomakne se i plavokosi šerif.

Naglo se okrene prije nego su se vrata kočije zatvorila, brzo uskoči i zalupi vratima.

Za kočijom osta oblak prašine što ga sad rastjeruje lagani noćni vjetar.

Svuda je još tiho. Iz daljine odjekuje topot kopita šesteroprega. Čuje se i kotrljanje i škripa kočije, te povremeno oštar vozačev »hija!«

Tek sada dojahaše jahači koji su zauzeli cestu i okupiše se ispred hotela pokraj kojeg je salun.

Visoki čovjek u tamnoj kožnatoj odjeći poviče:

— U redu, momci! Jedno ili dva pića u salunu i onda krećemo! Charley, kupi živežne namirnice. Imate popis...

Čovjek nestade u salunu, a njegovi ljudi nagrnuše za njim.

Ulicom prolaze skupine građana.

Matt Ballard zaustavi nekog čovjeka koji pokraj njega namjerava brzo šmugnuti preko kolnika.

— Što je to bilo, gospodine? — zapita građanina Hills Cityja koji diše uzbuđeno.

Čovjek zastane, okrene se strancu i bolje ga pogleda.

— Oh, stranac — zadašće. — Htjeli biste znati što se dogodilo maloprije? No, to je jednostavno rastumačiti. Jesse Shane je došao u grad sa svojim divljacima i otjerao do vruga našeg šerifa. A naš šerif, Jack Power, nije bio budala. Sjeo je u kočiju i odvezao se. Dobro je učinio. Ovaj bijedni grad nije vrijedan da zbog njega dobar čovjek izgubi glavu.

Nakon ovih ogorčenih i prezirnih riječi, građanin nastavi put.

Matt Ballard uskoro stiže do staja za iznajmljivanje konja. Konjušar se pojavio tek minutu kasnije, pokazao mu bez riječi boks i zapitao: — Ostajete li, ili ćete sutra odjahati dalje?

— Ostajem — mirno odgovori Matt Ballard, uzme svoju prtljagu i ode u hotel.

Zastavši pred pultom za prijavljivanje, pažljivo pogleda uplakanu ženu koja nepomično stoji iza pulta i gleda u daljinu kao da tamo vidi nešto.

Iz očiju joj teku suze, kotrljaju se niz obraze i kapaju na knjigu za upis gostiju.

Žena se napokon pomakne i pogleda Matta Ballarda. Obrisavši suze zapita prigušenim glasom:

— Soba, gospodine? Molim lijepo! Upišite se!

Matt Ballard napiše krupnim i čitkim slovima:

Matt J. Ballard, Santa Fé, New Meksiko.

I sada to tu piše! Žena okrene knjigu i pročita napisano. Bez riječi promatraju jedno drugo. Matt ustao da je vrlo privlačna i više nego lijepa. Lice joj je malo samovoljno, a taj dojam još više ističe crvenosmeđa kosa. Oči su joj zelenkaste, usta puna i široka. Prilično je visoka. Pokreti glave osebusni, posve različiti no u drugih žena. Takvo držanje prate skladne kretanje ruku, laki hod i ugodan glas.

Ugodno je Mattu Ballardu da gleda takvu ženu nakon duga putovanja. Iako zna da je puna boli, on joj se nasmiješi staloženim, muževnim i privlačnim smiješkom:

— Dosta plakanja, gospođo! Više se ne isplati!

Ona ga još promatra. Tada malo oporo zapita:

— Što vi znate? Kako mi to možete reći?

Matt podigne svoja široka rame. Visok je plećat i koščat, crnokos, sivih očiju i kratka nosa. Brađa mu je čvrsta i uglata, usta široka, ne prepuna. Odjeća gruba, ali ne i jeftina.

— Dosta plakanja — ponovi. — Taj Jack Power ne vrijedi ni jedne vaše suze. Ili, možda ne plaćete zbog njega? Izišao je iz ovog hotela. Nešto ga je do posljednjeg trenutka zadržavalo. Izišao je sa čvrstom odlukom da će izdržati i boriti se. Ali onda se, za deset sekundi, slomio.

Odvезao se i ostavio sve iza sebe, sve nade, sav ponos, sve želje i...

— Držite li ga kukavicom? — oporo zapita ona.

Matt Ballard polagano odmahne glavom.

— Ne, nije bio kukavica. Ne vjerujem. Samo nije bio dovoljno velik. Dobro zna svoje mogućnosti. Točno ih je ocijenio. Bio bi potpuna budala da se pokušao boriti. Ne prezirem ga. Osjećam sažaljenje prema njemu.

Ona ga iznenađeno promatra i razmišlja.

— A zašto ne bi trebalo da duže plaćem za njim? Zašto kažete da sam dovoljno plakala i da se više ne isplati?

On se uozbilji.

— Zato što ga ne volite toliko da biste se odvezli s njim. Ostali ste. Pustili ste ga da ode sâm. Zato ga radije zaboravite. Ono što je bilo između njega i vas, gospođo, nije bilo dovoljno da biste ga slijedili na svim putovima. Zbog toga se ne isplati više plakati. Zaboravite ga. Ili se idućom poštanskom kočijom odvezite za njim!

On uzme ključ što mu ga je pružila gotovo odsutno i nesvjesno. Pokupi svoju prtljagu i popne se uza stepenice.

Ona šuteći gleda za njim. Kad je stigao do odmorišta, zapita:

— Pripada li ovaj hotel vama?

— Pripada — odgovori ona. — Ja sam Reva Brand. Ovo je moj hotel. A do prije jedne minute vjerovala sam da volim Jacka Powera. Zašto ste došli u naš grad, gospodine Ballarde? — On ne odgovori odmah. Miran, visok, plećat i tako težak stoji gore na odmorištu i gleda Revu Brand.

— Znam štošta o ovom gradu i o ovom kraju — polagano odgovori. — A došao sam ovamo da upostavim prijevoznu liniju.

Spazi kako je lako zadrhtala, tako je silno iznenađena.

— No, gospodine Ballarde, tada ćete uskoro poći stopama Jacka Powera! — reče.

— 0 —

Idući dan, dok je Ballard sjedio za doručkom, odjednom se otvoriše vrata s ulične strane i uđe neki čovjek.

To je Jack Power, koji se oko ponoći bio odvezao poštanskom kočijom.

— Predomislio sam se — promuklo izgovori Jack Power. — Zaustavio sam putem kočiju i posudio konja. Vratio sam se. Morao sam se vratiti, Revo, jer sam mnogo toga ovdje ostavio. Neću više bježati.

On pogleda Ballarda, pažljivo i nekako sumnjičavo, te reče Revi:

— Daj mi doručak, ali u kuhinji. Htio bih još razgovarati s tobom.

Matt Ballard ustane. Kimne Revi i obrati se Jacku Poweru.

— Powere — reče — nije bilo teško vratiti se. Bilo je to vrlo lako. Mogli ste, naime, pretpostaviti da onaj Jesse Shane i njegov čopor više nisu u gradu. Niste se smjeli vratiti, Powere. Pogriješili ste!

Nakon ovih riječi iziđe visok, težak, snažan, a ipak laka koraka kao čovjek koji se šulja po šumi tiho i bešumno da bi se prikrao divljači.

Jack Power proguta slinu. Gleda za Ballardom, a onda se okrene Revi i promuklo zapita:

— Tko je ovaj?

— Matt J. Ballard iz Santa Féa — odgovori Reva. — Uspostavit će ovdje prijevoznu liniju. Želi doseljenicima prevoziti pšenicu do željeznice, pa će doseljenici moći prodati žetvu i platiti dugove. Znači...

— Oh, znam što bi sve to značilo — nestrpljivo je prekine Jack Power kretnjom ruke kojom, očito, želi reći da bi sada htio razgovarati o važnijim stvarima.

Ali Reva Brand djeluje vrlo triježno i odlučno. Pretekla ga je riječima:

— Taj stranac, taj Ballard, ima pravo. Jack! Nije trebalo da se vratiš!

Jack Power stoji nepomično i promatra je s ogorčenjem. Visok je poput Matta Ballarda, samo malo mršaviji, mišićaviji, svijetle kose, plavih očiju. Zacijelo je godinama bio kauboj, što dokazuju i ožiljci od lasa na rukama.

— Što to znači? — tromo zapita. Tako tromo da se ona razalila.

No, ona hoće sada sve srediti. Spoznala je svoju mogućnost i ne želi je propustiti. Za sve ove godine bila je žena koja je zarađivala novac među muškarcima, ostajala osamljena i ponekom muškarcu zabranila da joj se približi.

— Ne idem s tobom — reče. — A nisam ti ni obećala da ću te kasnije slijediti, zar ne? Kad si ušao u kočiju, osjećala sam prema tebi sažaljenje. Ipak, bila sam sretna što se nisi dao ubiti. Željela sam ti sve najbolje, čak sam i plakala. Ali, plakala sam zbog sebe, jer sam osiromašila za jednu nadu. Shvatila sam da ću moći podnijeti tvoj odlazak. Bio je to kraj, svršetak, razumiješ li? Neću da ponovo počinjem iz početka, jer sada znam da se ne

bi ispunile moje želje i nadanja. Ono što sam prema tebi osjećala, Jack, nije bila velika ljubav. Zaista nije trebalo da se vratiš. Sve je prošlo, ovo je kraj.

Završivši, jedva još može govoriti.

On još neko vrijeme stoji, tada kimne, okrene se bez riječi i iziđe.

— Odvezi se odavde prije nego te ubiju — dovikne mu ona, ali on samo odmahne glavom.

— Bio sam budala — izusti promuklo. — Sve sam izgubio zbog toga jer sam se kukavički ponio.

Tada zatvori vrata.

II

Matt Ballard otišao je u salun.

Rano je i dugačka uska prostorija je poluprazna. Iza šanka stoji pipničar i briše čaše. Neki muškarac igra biljar. Oštro je pogledao Matta. Nije visok, djeluje bezbojno. Oči su mu hladne, a posve nehajno nosi otrcan revolver.

Taj čovjek nastavlja igru, ali Matt Ballard je osjetio da ga oštro promatra, ocjenjuje i proučava.

Neki drugi čovjek sjedi za stolom pokraj stepenica i slaže pasijans.

Ballard je prišao šanku i zatražio od pipničara nekoliko cigara. Tada zapita:

— Kome pripada ovaj salun?

— Meni — začuje glas.

Matt se okrene i ugleda čovjeka kako izlazi iz prostorije nalik na kancelariju, koju je uspio vidjeti kroz otvorena vrata. Ugleda i čizme nekog drugog čovjeka koji sjedi u

kutu kancelarije. Kaubojске čizme. Čovjeka ne razaznaje.

Matt promatra vlasnika saluna. Ovaj je zatvorio vrata i prilazi šanku. Visok je, krupan, crvenokos i osut sunčanim pjegicama. Izaziva dojam uporna čovjeka, čovjeka koji temeljito i unaprijed priprema planove i nikada ne odustaje. Matt Ballard poznaje ovu upornu vrstu ljudi.

— Ja sam Mervile Hitscock. Salun pripada meni. Što mogu učiniti za vas?

Matt sluša mirne i ravnodušne riječi. Pri tome promatra žute čovjekove oči i u njima naslućuje svu njegovu snagu, samouvjerenost i upornost.

— Pričali su mi da vama pripada i više od ovog saluna — reče. — Pola grada navodno pripada vama.

— Točno ste obaviješteni, Ballarde. Što mogu učiniti za vas, prijevoznice?

Matt Ballard nije iznenađen. Bio je već u mnogo takvih gradića, jer se bavi uspostavljanjem i otvaranjem prijevoznih linija. Iskreno se jučer predstavio Revi Brand. A zna da se grad poput ovog zanima za svakog stranca, pogotovu za nekog tko djeluje odlučno.

— Vaš bi pipničar mogao uzeti komad sapuna i na ogledalo napisati da unajmljujem radnu snagu — mirno odgovori na Hitscockovo pitanje.

Odmah je čuo i jasan odgovor:

— Ne! Ovdje u gradu to uopće ne dolazi u obzir! U ovom gradu nećeš dobiti ni gradilište za spremište vaših kola ili bilo što drugo. One cigare tamo bile su sve što ste još mogli kupiti. Sasvim iskreno rečeno, Ballarde, ne bih želio da ostanete u Hills Cityju.

— Još manje nego Jack Power?

— Još manje! Ali ipak, nisam ja dao otjerati Jacka Powera!

Mervile Hitscock to nije izgovorio osobito glasno, ali ipak vrlo odlučno i bez pogovora. Ballard pogleda prisutne. Pipničar, lica puna ožiljaka, iskrivio je lice. Kartaš za stolom se hladno smiješi. Ruke mu mirno leže na stolu, ali zacijelo ima u rukavu mali pištolj.

A mršavi i tobože tako neuočljivi čovjek za biljarskim stolom, blago izusti:

— Čuo sam već za vas, Ballarde. Dosta dobro vas poznam, jer je nekoliko mojih prijatelja i znanaca već imalo s vama posla. Zovem se Linc Lonestar. Gospodin Hitscock bi mogao i sam uspostaviti teretnu liniju, samo kad bi htio. Ali on neće, a i ne želi da ostanete ovdje. Sasvim smo iskreni prema vama, Ballarde. I ja vam kažem: nestanite odavde. Dajte potkovati svog konja i vratite se tamo odakle ste i došli. Nemojte ovdje išta i počinjati, jer ćete inače imati posla sa mnom. Imam već, ionako, nekoliko razloga da vas ubijem. Već sam rekao da je nekoliko mojih prijatelja imalo s vama posla. Dakle!

Ballard kimne. Pažljivo promatra Linca Lonestara, jer je već štošta čuo o ovom zloglasnom revolverašu i malo je iznenađen njegovom neuglednom vanjštinom.

Okrene se Hitscocku i reče:

— Tako su mi slično pričali, ali htio sam se osobno uvjeriti.

Nakon tih riječi Matt pripali cigaru, a šibicu baci na šank.

— Fućkam ja na vaš grad, vaše trgovine i banku, gospodine. Znam da vi stojite iza te banke! Znao sam to još i prije nego sam došao ovamo..

Fućkam ja na sve ono gospodine, što ste vi u ovom kraju, i na sve što posjedujuete u ovom gradu jer ja ću podići novi grad. Došao sam ovamo samo da bih se osobno obavijestio, vidio vas i možda se pokušao dogovoriti s vama.

Rekavši to, krene prema vratima.

Prije nego je dospio do njih, Hitscock poviče:

— Trenutak, Ballarde!

Matt zastane i okrene se. Hitscock se obrati čovjeku za šankom nehajno promrmljavši:

— Tresni ga po njuški, Mike. On fućka na sve što ja jesam. No, dobro, tresni ga po njuški. Mi ovdje, naime, sasvim otvoreno igramo dobru, staru, mušku igru. On je dovoljno dobro poznaje, jer je već često sudjelovao u njoj.

Ovaj je Mike, bez sumnje, bivši boksač koji, očito, više ne uživa u tome da ga njegov menadžer pljačka i da mu protivnik u borbi od pedeset rundi razbija lice.

Kao pipničaru i izbacivaču nepoželjnih zacijelo je dobra plaća i može mirno živjeti.

Ali sada njegov poslodavac zahtijeva da i opet jednom pokaže da zaslužuje svoju plaću. A vjerojatno se i Hitscock želi uvjeriti koliko je snažan i da li je dobar borac ovaj Matt Ballard.

Mike Crook, kako se ovaj mišićavi boksač zove, rado će učiniti sve kako bi što bolje udesio Matta Ballarda.

On mu se polagano približi, iskri- vi lice i reče:

— Ja radim, dakle, za gospodina Hitscocka i zbog toga ću vam dati po njuški.

Matt Ballard kimne.

— Samo dođi, prijatelju — promrmlja.

Mike Crook se duboko sagne s namjerom da onesposobi svog protivnika snažnim udarcima.

Ballard je tako brzo i točno zamahnuo da se Mike Crook nije samo zaustavio nego i uspravio, zaveslao rukama zrakom da bi, zanijevši se unatrag, ponovo stekao ravnotežu.

Matt Ballard ga slijedi s dva brza i panteriska skoka, koji su tako lagani i gipki, što zbog njegove visine i težine nitko ne bi očekivao.

Tada pogodi bivšeg boksača u želudac, a kad se Crook sagnuo, Ballard tresne šakama isprepletenih prstiju u snažni zatiljak. To je takozvani »udarac drvosječe«.

Mike Crook je pao na lice. Stenjući, hvatajući dah, otkotrlja se na leđa i ispruži ruke i noge. Gotov je.

Matt Ballard pogleda Hitscocka.

On kimne.

— Sasvim dobro — reče. — Mike Crook zaista više ne vrijedi mnogo. To sam sada uvidio. No, dobro, Ballarde! Izgubite se iz mog grada! To je zapovijed!

Matt skrene pogled i zaustavi ga na Lincu Lonestaru. Revolveraš sjedi na rubu biljarskog stola, čudno blistavih očiju. Nasmiješio se jedva primjetno.

— Ballarde — počeo. — Nikada nećete podići novi grad. Ne u ovom kraju! I ne uokrug stotinu milja od Hills Cityja. Budala ste, ako to i pokušate!

Matt ne odgovara. Samo je pogledao čovjeka koji sjedi pokraj stepenica i slaže pasijans.

— Vi ste Ray Roberston? — zapita.

Tamnoputi, u tamno odjeveni kartaš polagano kimne. Oštro mu se orlovsko lice napelo.

— Točno — odgovori. — Prije nekoliko sam godina bio zelembač i spadao u kartaše koje ste otjerali iz željezničarskog logora u Nebraski. Sada više nisam zelembač. Uživate osobit glas, Matte Ballarde. Drže vas silno velikim i neukrotivim momkom koji uvijek postiže ono što hoće. Ja sam protiv vas. Ako ostanete u ovoj zemlji, bit ćete ubijeni. Nestanite!

Matt ponovo krene prema vratima, dobacivši preko ramena:

— Došao sam ovamo da čujem iskrene riječi, dobre ili loše. Čuo sam loše riječi, prijetnje i upozorenja. I sada sve točno znam. Samo, nemojte se čuditi, ljudi, ako uzvratim udarac najbolje što mogu. I nemojte se žaliti!

Nakon tih riječi izide.

Malo kasnije odvede svog konia kovaču. Tada ga dotjera do hotela, uđe da plati račun i donese prtljagu.

Na recepciji stoji Reva Brand. On joj kimne, prođe pokraj nje i popne se uza stepenice. Kad se vratio s oskudnom prtljagom, ona stoji iza pulta. Račun je pripremljen.

— Pet dolara za noćenje s doručkom — reče. — Kupaonica stoji jedan dolar.

On plati.

Tada se pogledaše.

— Odlazite li? — ozbiljno zapita Reva.

Tada se Matt Ballard nekako zagonetno nasmiješi, a mirno i ozbiljno lice postade od tog smiješka od jednom mlađe, gotovo mladenačko.

— Revo — reče — prodajte ovaj hotel. Prodajte sve što ovdje posjedujete. Jer za nekoliko tjedana, ili

mjeseci, sve ovo bit će bezvrijedno. Sagradit ću nov grad, samo nekoliko milja odavde. Taj će grad biti otvoren i siguran za sve naseljenike. A budući da će biti tako, on će se rascvjetati i napredovati. Ovaj grad to nikada neće. Živi samo od malobrojnih rančera, prolaznika i jahača koji prebivaju negdje u skrivenim logorima. Ja gradim novi grad. Ovdje, naime, Merville Hitscock ima čvrsto u rukama općinski savjet. Ovdje ne mogu dobiti gradilište za spremište teretnih kola. No, dovoljno sam snažan i jak. Mogu fućkati na grad poput ovog! Prodajte vaš hotel, Revo!

— Zašto mi to savjetujete, gospodine Ballarde?

On je mirno pogleda.

— Sviđate mi se — mirno izjavi. — I ne bih želio da vam upropastim posao.

Nakon tih riječi pozdravi je kretanjem ruke i uzme svoj zavežljaj.

Vani pokraj Mattova konja stoji Jack Power. Matt ga pogleda, čvrsto priveže zavežljaj iza sedla, a pričvrsti i bisage koje je donio sa sobom iz hotela.

— Odlazite iz zemlje? — odjednom zapita šerif. Izgovorio je to naglo i kao da je jako uzbuđen.

Matt Ballard se najprije vine u sedlo i smjesti kako valja. Tada mirno odgovori ovom visokom, mršavom čovjeku, kose poput slame:

— Ovo je grad Mervillea Hitscocka, a vi ste mu bili na putu, Gore. Protjerivao vas je pomoću nekoliko bandita, jer nije htio dopustiti da se dovesti u nepriliku.

— To nije točno — prekine ga Jack Power. — Rančeri su me dali otjerati. Rančerima ne odgovara da

doseljenici nađu u gradu pomoć i utočište. Ja...

Matt Ballard odmahne rukom.

— Neka bude kako bude — reče.

— Svakako je ovo grad Mervillea Hitscocka. A on nije bio na vašoj strani. Zar ne? Nije bio na vašoj strani kad vas je Jesse Shane primorao da skočite u poštansku kočiju. Nitko u ovom gradu nije bio na vašoj strani. Bili ste sasvim sami i napušteni, bez ičije pomoći. Zašto ste se, do vraga, vratili? Zbog Reve Brand? Zaboga, čovječe, ta tu ste ženu izgubili! Da vas je Reva voljela, otišla bi s vama, ili bar obećala da će vas slijediti. Ali pustila vas je da odete. To je bilo dovoljno jasno.

Matt Ballard povuče svog konja od prečke za vezanje konja i okrene ga. Htjede odjahati, ali ipak još jednom pogleda šerifa koji nijemo i ukočeno stoji na rubu nogostupa.

— Kad završite s ovim gradom, šerife, ili zauvijek pobjegnute odavde, dođite k meni. Nekoliko milja dalje gradim novi grad. Potrebna mi je svakojaka radna snaga. Možete dobiti posla. A odmah vam kažem da ću se morati boriti protiv rančera i Mervillea Hitscocka. Možda bi to bilo zanimljivo za vas, Jack Powere?

On polagano kimne. Tada podigne ruku i uperi je u Matta Ballarda.

— Gledam vas kako sjedite — uzusti s mukom — visoko u sedlu, ponosni, samouvjereni, neustrašivi, velik, odlučan čovjek koji vjeruje u sebe i naviknut je da pobjeđuje... I ja sam bio takav, gospodine. Baš takav! I mogao sam svuda dobiti bolji posao od ovog. Ostao sam ovdje zato što mi se svidjela Reva Brand. Jučer sam se slomio. Da,

uplašio sam se i pobjegao. Ali, ipak sam se vratio. No, Ballarde, možda ćete i vi uskoro pobjeći... A možda se i ne vratite!

Matt Ballard kimne na te riječi

Odjahao je bez riječi.

III

Matt Ballard polagano jaše preko brežuljaka. Već vrlo mnogo zna o ovom kraju.

Slijedi poštansku cestu. Uskoro ugleda pred sobom jahača. Odmah ga je prepoznao. Podbode konja i stigne ga.

To je Mike Crook. Oznojen, sjedi na snažnoj mazgi, a na bisagama mu je putna torba od nepromoćiva platna. Obuven je u cipele niskih peta, a kao jahač djeluje vrlo nespretno. Zastane, jedan tren promatra Ballarda a onda reče:

— Neobično ste me lako oborili, gospodine. Još me nikada nitko nije lako bacio na tlo. Ali više nisam u dobi kad je čovjek neprekidno u odličnom stanju, i kad se može odreći svega onog što čini život ugodnim.

Matt Ballard ozbiljno kimne.

— Tako je — potvrdi. — Čovjek tvoje dobi, Mike, već bi morao imati stalno prebivalište, dom i obitelj. Život pipničara načinio je od tebe mlitavca i iscijedio te. A uz to si lako dobivao viski i pivo. Imao si i »smolu« što si naišao na mene. No, što ćeš sada raditi, Mike?

Bivši boksač i otpušteni pipničar promatra Matta iznenađeno i s nevjericom.

— Vi razgovarate sa mnom? — zastenje. — Ne ljutite se na mene što sam...

— Zašto bih se ljutio na tebe, Mike? — prekine ga Matt. — Vjerojatno nisi ništa drugo naučio osim da se boriš. A zavrbovao te onaj Hitscock. Točio si piće i izbacivao nepoželjne goste. Bilo je neizbježno da jednog dana postaneš nesposoban za takav posao. Što ćeš sada raditi?

Mike se zamislio. Pri tome se njegovo ne baš previsoko čelo naboralo.

Tek nakon nekog vremena ogorčeno izjavi:

— Bio sam budala. Proveo sam osam godina u nekog kovača i na kraju sam postao njegov najbolji čovjek. Da sam barem ostao! Jednog bih se dana osamostalio i stekao obitelj i dom. Odjahat ću nekamo gdje ću dobiti posao, prenoćište i hranu. Što mogu više i željeti? Umoran sam i iscrpen. A nikada nisam bio baš suviše pametan momak. Ako dobro promišlim, cio sam život bio budala. Razumio sam se samo u kovački posao. Trebalo je da pri tome i ostanem... No dobro!

Zašutio je kao da mu je laknulo, gotovo je zadovoljan.

Neko vrijeme šuteći jašu jedan pokraj drugoga a onda Matt suho reče:

— Imam posao za tebe, Mike! Tri-deset dolara mjesečno uz besplatan stan i hranu. A ako bi logor bio pod vedrim nebom, onda još deset dolara.

Mike Crook ne shvaća. Ne može odmah povjerovati da mu baš ovaj čovjek nudi posao. A kako je cio život bio iskorištavan i uvijek do-

voljno glup da to podnosi, sumnjičavo zapita:

— Kakav je to posao, gospodine?

— Sagradit ću postaju za teretna kola i onda novi grad — objasni Matt. — Moja povorka kola stići će ovamo za nekoliko dana. Ja sam prethodnica. Imam kovača kojem je potreban pomoćnik. Prilika ti je, Mike, da pokažeš koliko vrijediš kao kovač!

— Baš dobro — prigušeno će Mike Crook — ne bih morao ništa drugo raditi osim kovačkog posla? Zašto mi to nudite, gospodine Ballard? Zašto? Tâ ja sam samo propali boksač, a svuda me drže samo nasilnikom i razbijačem? Čak sam i vas htio...

— U redu, Mike — prekine ga Ballard. — Potrebna mi je radna snaga, a u ovoj je zemlji nije lako naći.

Skrenuše sa ceste na neki put za jahače. Uskoro projahaše kroz usjek između brežuljaka i odavde im se pružio široki vidik iznad doline. S juga teče rijeka i dijeli dolinu. Može se razaznati nekoliko nizova brežuljaka i šumovitih otoka, a preko je dolina omeđena nazubljenim grebenima većih brežuljaka iza kojih se zacijelo pružaju nove doline.

Matt i Mike gledaju dolje prema rijeci. Tamo, otprilike šest milja daleko, vide nekakvo naselje.

— Ono mora da su splav i trgovina — promrmlja Matt i odjaše dalje.

Na pola puta do splavareve kućice susretoše grupu jahača: stočare, prave kauboje, one odlučne i divlje vrste, što su odmah uočili.

Vode ih dva, po izgledu sasvim različita čovjeka. Jedan jaše odličnog konja i sjedi u najskupljem sed-

lu. Odjeven je, međutim, vrlo loše, najotrcanije. Jaše na čelu kao pukovnik svoga puka.

Lijevo od njega jaše vitak čovjek vrlo širokih ramena, gibak — pravi jahač. Mršava, odlučna lica, svijetlih očiju, djeluje grubo i nepokretno. Nosi dva revolvera.

Za tom dvojicom koji zauzdaše konje, zaustaviše se i sedam ili osam jahača na svojim uglavnom šarolikim konjima. To su prilično mali, stočarski konji, ali brzi i žilavi poput vukova.

Čovjek niska rasta na čelu kolone, koji usprkos svojoj otrcanosti odjeći djeluje poput gospodara ili pukovnika u civilu, pažljivo se zagleda u Matta i Mikea, a tada oštro zapita:

— Mike, tko je ovo? S kime to jašeš unaokolo? I kamo ste pošli?

Osjeća se da je čovjek koji pita naviknut da zapovijeda i isto toliko nenaviknut na bilo čije suprotstavljanje.

Ali Mike Crook je sada čovjek Matta Ballarda. Silno poštuje svog novog gospodara, a u životu se nikada nije bojao.

I zbog toga Mike mirno odgovori:

— Ja sam službenik ovog gospodina, gospodine Sullivane, i zato otvaram usta da bih odgovorio na pitanja samo ako mi to dopusti moj gospodar. Pitajte njega!

Čovjek koga je Mike upravo nazvao Sullivanom mirno kimne i obrati se Mattu:

— Jučer je u Hills City stigao stanoviti Matt J. Ballard i odsjeo u hotelu Reve Brand, neki Matt J. Ballard iz Santa Féa!

— To sam ja, gospodine Sullivane — odgovori Matt — a i ja sam već čuo o vama. Pričali su mi da

ste vi jedan od tri najveća rančera u Wyomingu.

— Jeste li vi onaj Matt J. Ballard iz Santa Féa koji posjeduje nekoliko teretnih linija? — prekine ga po vanjštini tako neugledan čovjek, a ipak moćan i utjecajan vlasnik velikog ranča, koji je prije samo nekoliko godina stigao iz Teksasa i osnovao ovdje svoje kraljevstvo.

Matt kimne. Podigne ruku i pokazuje dolje prema rijeci.

— Da, ja sam taj Ballard. A moji opunomoćenici borave već duže vrijeme u ovom kraju. Dobivam svakog tjedna točne izvještaje i namjeravam ovdje uvesti teretnu liniju. Moj je agent kupio tamo dolje na rijeci onu splav, trgovinu i parcele koje tome pripadaju. Upravo sam primio vijest da je i grad Hills City neprijateljski raspoložen prema doseljenicima. Ja ću tamo dolje osnovati postaju za teretna kola, gospodine Sullivan. Otvorit ću trgovinu i podići novi grad. Jeste li to htjeli doznati i čuti?

— Da, točno! — grubo i oštro izgovori Sullivan.

Tada pogleda Mikea Crooka i nastavi:

— Nešto sam te bio pitao, Mike! Ali nisam dobio dobrovoljno i dovoljno obavještenje. Od propala boksača, pijanice i budale želim uvijek dobiti odgovor na svoja pitanja. Naprijed, Mike! Siđi sa svog konja.

Nakon ove zapovijedi, malo se okrene u sedlu i mahnuvši rukom pozove svoje kauboje da pridu bliže.

— Naučite ga poštovati gospodina Sullivana! — zapovjedi.

Njegovi ga jahači odmah poslušашe. Okružiše Matta Ballarda i Mi-

kea Crooka tako da nisu više mogli uzmaknuti. Tada se tri kaubojia spuste s konja i približe Mikeovoj mazgi.

— Samo dođi, Mike — reče jedan. — Tvoj ti novi gospodar ne može pomoći. Dođi, dakle, i okušaj svoju sreću! Ili priđi gospodinu Sullivanu i zapitaj ga hoće li ti se smilovati.

Dok se ovo događa, Matt i rančer Sullivan odlučno promatraju jedan drugoga.

Rančer želi doznati koliko je zapravo uporan i odlučan i na što je sve spreman Matt Ballard.

I on će to ubrzo otkriti.

Matt kratko i suho izusti:

— Sada prestanite, Sullivane! Pozovite vaše momke natrag! Ili će biti grublje nego pretpostavljate!

Ali Sullivan prihvaća izazov. Sjedi onako neugledan, žilav i pun snage u sedlu. Naviknut je da zapovijeda svima. Već mnogo godina svatko bez pogovora izvršava njegove zapovijedi.

Uspravi se u sedlu i poviče:

— Naprijed, momci! Naučite ovog Mikea poštovanju!

Matt ne može pomoći čovjeku koji mu je tek odnedavno namještenik. Mike mora sada sam izići na kraj s ova tri gruba kaubojia koji ga namjeravaju zbaciti s konja.

Ali Matt ipak ne ostaje prekrize-nih ruku. Učinio je nešto što nitko nije očekivao.

Pobrinuo se za čovjeka koji izdaje zapovijedi. A to je Emmery Sullivan osobno, čovjek koji se uvijek vlada poput silnika, nedodirljiv, nedostižan, čovjek koji samo sviska izdaje zapovijedi i uvijek ostaje nepristupačan gospodar.

Sada odjednom postade drugačije.

Matt potjera svog ružnog konja, onog neustrašivog vranca prepuna brazgotina. Snažna i velika životinja poleti naprijed i tresne svom snagom o punokrvna, sitna rančero-va konja. Mattova šaka zbacila rančera iz sedla i on se skotrlja na travu. Matt se baci za njim i podigne nižeg i lakšeg čovjeka uvis.

Zgrabio ga je za okovratnik kao kunića. Drži ga ljevicom. U desnici mu je stari kolt čija je cijev zarinuta u leđa onesviještena čovjeka.

— No, dobro, samo nastavite! — izusti s nesavladivim bijesom u glasu.

Pokreti, nemir... Svi jahači skočiše iz sedla i počеше ga opkoljavati. Samo visoki, svijetlooki i plećati čovjek koji je jahao pokraj Sullivana, još sjedi u sedlu. Iznenađen je. Istina, uperio je revolver u Matta, ali je odmah shvatio da je to beskorisno. Zna da Matt i umirući može ubiti rančera.

Ovaj je visoki, svijetlooki i plećati čovjek, koji nosi poput revolveraša dva revolvera, Gilbert Bannister, prvi predvodnik velika Sullivanova ranča.

Promatra svog rančera koji djeluje beživotno, a Matt ga zaista drži za okovratnik poput velikog kunića. Možda je u tom trenutku Bannister shvatio kako mu je gospodar u stvari malen — ovako bez pomoći svojih kaubojia i okorjelog predvodnika.

I ostali su zastali, ne miču se. Razumni su i iskusni u ovakvim prilikama. Već su iskusili neke borbe i poznaju odlučne ljude koji ne obmanjuju. Sada vide pred sobom neustrašiva i odlučna čovjeka koji zaci-jelo ne obmanjuje.

Ljudi netremice promatraju svog rančera, neobično začuđeni. Dosad im se Emmery Sullivan uvijek činio poput nekog poluboga čije su zapovijedi za njih bile zakon, koji su morali slušati, a čija je moć bila bez granica. Djelovao im je poput nekakva kralja.

A sada ga vide kako visi u onoj velikoj šaci. No, on je čovjek visok samo metar šezdeset, težak otprilike sedamdeset kilograma; nos i usta mu krvare od udarca od kojeg se onesvijestio.

Uopće ne mogu vjerovati da se netko na ovom svijetu usudio udariti ovog tako moćnog Sullivana i sada ga drži poput kakva zamotuljka — kao da je on nitko i ništa!

Vide samo činjenice. Tamo stoji Matt Ballard, visok metar devedeset, težak stotinu kilograma. A to je učinio on.

— Samo nastavite — ponovi im on. — Bila je to zamisao ove budale koja vam je gospodarom! Samo nastavite!

— Ne, dosta je — izusti plavokosi Bannister. Odloži svoje oružje i obrati se kaubojima. — Dosta, momci! Odjašite odavde! Odjašite odavde! A ja ću doći s gospodarom za vama!

Oni ga rado poslušашe. Požuriše svojim konjima koji, s uzdama što vise, čekaju kao pravi stočarski konji. Vinuše se u sedla i šuteći odjahaše. Jasno, ne žele prisustvovati osvješćivanju svoga gospodara. Predobro znaju da će ih on, kad se osvijesti, mrziti, shvativši da su ga oni sve vrijeme promatrali i vidjeli tako jadna i nemoćna.

Zaista su sretni što se mogu maknuti odavde.

Matt jednostavno pusti rančera da padne. Promatra visokog Bannistera.

— Vi ste onaj Gilbert Bannister prozvan tigar Gil Bannister?

— Dobro ste obaviješteni o ovom kraju i svim važnim ljudima, Ballarde — polagano izusti Bannister, promatrajući svog rančera koji se još nije micao.

— Gospodin Sullivan je htio otkriti koliko vrijedite — promrmlja. — A iskusio je to na prokleta grub način. No, sada vas neće više potcjenjivati, Ballarde. Ali dat će zderati kožu s vas i čavlima je prikucati o vrata sjenika.

Matt kimne.

— A koga će poslati, vas, Gil? Ili onaj divlji čopor koji je jučer istjerao šerifa iz grada?

Bannister ne odgovori. Još promatra Ballarda, a tada se spusti iz sedla.

— Morao bih se zapravo sada s vama boriti i ubiti vas, Ballarde — izjavi. — Gospodin Sullivan će me pitati zašto se nisam s vama borio i ubio vas.

— A što ćete mu reći? — mirno zapita Ballard.

Bannister odo do svog rančera koji leži na tlu. Zaustavi se i pogleda ga.

— Što ću mu reći? No, Ballarde, ja sam vas upravo malo proučavao, ali mi to još nije dovoljno. Ako se budem s vama borio, želim vas pobijediti. Ali vi ste neobično spretni. Htio bih vas najprije još bolje upoznati. A kad se sukobim s vama, nimalo ne smijem sumnjati u svoju pobjedu. Moram biti siguran da ću vas pobijediti. Danas još nije tako. Danas ste me već jednom iznenadili. Nisam častohlepan momak koji

se mora odmah osvetiti. Mogu ja i čekati!

Sagnuvši se, podigne još onesviještena Sullivana i odnese ga do nekakva stabla. Posjedne ga, i prisloni mu leđa o stablo.

Pogledavši preko ramena, vidio je da su Matt i Mike već odjahali. Kad su dovoljno odmakli, obrati se svom rančeru.

— Ne morate se više prenavljati, gospodaru. Matt Ballard je odjahao. Možete se probuditi.

Sullivan, koji je već neko vrijeme bio pri svijesti, otvori oči. Pogled mu je kao u luđaka.

— Udarcem me zbacio iz sedla — zastenje. — Oborio me pred mojim kaubojima i sada je odjahao nekažnjen. Imao sam pokraj sebe svog predvodnika i osmoricu ljudi. A on je uspio, mene, Emmeryja Sullivana, nekažnjeno baciti iz sedla.

Glas mu se na kraju pretvori u prigušeno stenjanje. Riječi jedva razumljive. Cijelim tijelom dršće.

— Čemu vas imam, Gilberte? — zapita. — Zašto vam dajem veliku plaću? Zbog čega sam vas uzvisio do prvog čovjeka u ovom kraju nakon mene? Zašto se niste borili? Zašto ste ga pustili da ode nekažnjeno?

— On bi vas ubio, gospodine — promrmlja Gilbert Bannister. — Razaznao sam to iz njegovih očiju. Bio je spreman da ode u pakao. Ubio bi vas prije nego bi sam umro.

Izgovorivši to, obojica šute. Gledaju jedan drugom u oči i slute da misle isto.

Što bi, naime, bilo da je rančermrtav?

Na ovo je pitanje lako odgovoriti: Gilbert Bannister bi zauzeo mjesto Emmeryja Sullivana. Sullivan, naime, nema nasljednika. Ostao je u životu sam sa svojom lakomošću, sa silnim častohlepljem i neobuzdanom željom da vlada.

Kad bude mrtav, njegovo će mjesto zauzeti Gilbert Bannister.

Sada obojica razmišljaju o tomu.

U Bannisterovim očima zaiskrio je na trenutak izraz žaljenja, kao da je tek sada shvatio što je propustio i sada se zbog toga gorko kaje.

U rančerovim očima strah i nesigurnost.

— Želim njegov skalp! Čuješ li, Gile, hoću njegov skalp! Ti ćeš me jednog dana naslijediti. I zbog toga mi moraš donijeti njegov skalp!

— o —

Mike Crook s mnogo poštovanja i zahvalnosti gleda Matta.

— Ovo je bilo plemenito, gospodaru! Da, zaista plemenito! Vi ne ostavljate na cjedilu čovjeka koji za vas radi! Štitite ga i na njegovoj strani. Rado ću raditi za vas, gospodine Ballarde. I potrudit ću se da sve obavljam kako valja. Ali moram vas upozoriti! Emmery Sullivan nije samo moćan čovjek, on ima i moćne prijatelje. On i još nekoliko drugih velikih rančera djeluje zajednički. Kao što ste sinoć vidjeli, slušaju ga čak i banditi poput Jessea Shanea i njegova čopora. Sullivan sada ništa više ne želi nego imati vaš skalp. Poduzet će sve da bi vas vidio mrtva. Budite oprezni! I ne potcjenjujte njegova predvodnika. Gil nije uvijek onako suzdržan i oprezan. Tigar Bannister je surov momak, bezobziran i lukav. Pripazite na sebe, gospodaru!

Matt Ballard samo kimne na ove riječi. Oba jahača neprekidno jašu. Prelaze milje i milje.

Kasno popodne stigli su do malog trgovačkog naselja pokraj rijeke.

Na crvotočnoj verandi već trule zgrade sjedi neki čovjek ispruživši dugačke noge preko ograde. Puši debelu cigaru kao da siše iz boce. Njegova vatrenocrvena kosa djeluje poput signala. Lice mu je izazovno lijepo. Izvadivši cigaru iz usta, otkrio je dva blistava reda zuba.

Podigne se gipko, zamahne debelom cigarom kao maršalskom palicom i reče:

— Već dugo čekam i već sam se malo zabrinuo. Prije jedan sat bio je ovdje Emmery Sullivan i tražio čovjeka koji nam je sve ovo prodao. Nije ga mogao naći, jer je taj jučer otišao. Rekao sam tada tome Sullivanu da bih ja čekao i splavara i trgovca. Nasmijao se i odjahao. Jesi li ga sreo? Tko je ovo?

Pokazao je Mikea koji je malo zaostao, a sada dojahao na svojoj mazgi.

— Tâ to je pipničar iz saluna u Hills Cityju — nastavi crvenokosi. — A što radi bivši boksač iz saluna na leđima mazge tako daleko od viskija i piva?

Matt sjaše i kimne svom predvodniku. To je Ollie Uvalde koji, preodjeven u skitnicu, već tjednima boravi u ovom kraju i redovito mu šalje izvještaje o svemu što se događa. Ovom crvenokosom čovjeku Matt ima da zahvali što je točno obavijestio.

Lagano ga lupnuvši po ramenu, objasni:

— Pipničar nije više pipničar. Sada radi za mene.

Nakon tih riječi okrene se Mikeu.

— Ostajemo ovdje. Pobrini se za životinje. Ako netko želi preko rijeke, onda budi novi splavar. Ta splav i trgovina pripadaju meni. Vlasnik sam i triju parcela za naselja s ove i s one strane rijeke. Jesi li sve razumio, Mike?

— Jesam — reče on i pogleda crvenokosa Uvaldea. — Ovoga poznam — izjavi iskrivivši lice. — Često je pio u salunu. Svi smo mislili da dolazi iz nekakva skrivena logora i da noću krađe stoku.

Nakon male stanke još jače iskri-vice lice i doda:

— Sedlareva je kćerka htjela doznati više o tebi, crvenokosi. To je ona djevojka s kojom si pobijedio na plesu u školi. Ali ni ja joj nisam mogao mnogo toga reći.

Ollie i opet pokaže svoje bijele zube.

— Vrlo je razgovorljiv — reče Mattu. Obojica s terase promatraju Mikea koji pokraj korala zasedlava životinje. Tamo je privezan i smeđi Olliev konj. Osedlan je, iako mu vlasnik čeka ovdje već od jučer.

Matt najprije ukratko obavijesti svog predvodnika o svemu što je doživio, a tada završi riječima:

— No, dobro, Ollie, sada ćeš još neko vrijeme glumiti skitnicu u sedlu koji samo jaše unaokolo i živi od neodređenih prihoda. Htlo bih imati jedno uho na tlu i jedan palac na pulsu ove zemlje. Ti si moje uho i taj moj palac. Onaj Merville Hittcock u Hills Cityju je opasan, možda čak opasniji od Sullivana i njegovih prijatelja rančera. Ti si mi to već navijestio u svojim izvještajima, a sâm sam se u to i uvjerio. U ovom kraju postoje dvije velike stranke i obje žele uništiti doseljenike, iako iz vrlo različitih pobuda.

Sullivan i rančeri namjeravaju bezobzirno uništiti doseljenike. Uz to ne zaboravi da su protjerali šerifa, kako bi doseljenici u gradu ostali bez ikakve zaštite, a oni sami radili što žele. Drugu stranku vodi Mervile Hitscock. On stoji iza banke. Vjeruje da će banka uskoro preuzeti sva doseljenička naselja. Kad bi se ta naselja našla u rukama banke, bio bi na potezu Hitscock. Odjednom bi postao najvećim vlasnikom zemljišta u Wyomingu. Ne vjerujem da bi se tada pridružio rančerima. Svakako će i Hitscock i Sullivan pokušati spriječiti doseljenike da prodaju svoju pšenicu. I zbog toga moji su protivnici. Jer ja ću otkupiti pšenicu od doseljenika i prevesti je za svoj račun do željeznice. No, dobro, Ollie! Odjaši! Jaši unaokolo! I dobro otvori uši! Upozori me ako otkriješ nešto što bi ugrožavalo moje planove. Je li Buck Morgan obavijestio doseljenike?

— Prekjučer sam bio kod Bucka Morgana i rekao mu da ti stižeš uskoro — promrmlja Ollie i ustane. Snažno vuče dim iz svoje cigare, promatra Matta, a tada ga ozbiljno upozori: — Ovo je opasna stvar, Matt. Moramo se boriti na dvije strane. Mnogo toga izlažeš opasnosti. Rančeri u Wyomingu su vrlo jaki. Nigdje nisu jači nego ovdje i nigdje nisu tako okrutni. Znam, Matte, da si odlučio pomoći rančerima, zato što si prije rata i sam živio, kao dječak, u doseljeničkoj obitelji koja je upoznala strašnu bijedu i nevolju. Znam i to da ti je onaj Buck Morgan, koji ti je nekoć pisao i predložio taj posao, stari ratni drug. Znam, prema tome sve tvoje razloge zbog kojih se izlažeš ovim opasnostima. Ali to će biti sil-

no opasno! Ovdje možemo slomiti, grizući, sve zube. Samo budi oprezan!

— To vrijedi i za tebe, Ollie — odgovori Matt i opet jednom poželi da mu ovaj crvenokosi i često toliko hrabri predvodnik bude i prijatelj.

Ali nikada nisu jedan drugome rekli da su i prijatelji. Ollie mu je u različitim situacijama uvijek davao na znanje kako je on samo čovjek Matta Ballarda i ništa više. A ipak je Matt uvijek osjećao da mu je crvenokosi predvodnik silno vjerran.

— To vrijedi i za tebe, Ollie — ponovi. — Samo dobro pripazi na sebe. I još se neko vrijeme kloni djevojaka makar bile lijepe poput...

... — poput vlasnice hotela u Hills Cityju — završi Ollie i ode s terase. Nakon nekoliko koraka zastane i preko ramena dobaci: — U trgovini ima još nekoliko zaista dobrih cigara. Nisam uzeo sve za sebe. Inače, nema ništa što bi obradovalo kupca. Čovjek koji nam prodaje, ne vrijedi baš mnogo.

Nakon tih riječi prišao je svom konju i odjahao.

IV

Ollie jaše duboko u noć.

Već se vrlo dobro snalazi u ovom kraju. Uskoro, poslije ponoći, ujahao je kroz usjek između brežuljaka u mračni kanjon što se račva. Pokraj procijepa stijene iz kojeg izvire potok gori vatra.

Ollie Uvalde pravodobno zastane i poviče:

— Evo, napokon, i mene, dragog crvenokosog momka!

Tada polagano dojaše do vatre. Nekoliko ljudi već leži pod pokrivačima. Samo Jesse Shane još čuči pokraj vatre. Pogleda prema crvenokosom i reče:

— No, dobro, crvenokosi! Sjaši, ako hoćeš. Ima još i kave.

Ollie skine sedlo s konja, priveže ga uz ostale i priđe vatri.

— Imam nekoliko dobrih cigara iz trgovine pokraj splavi — reče. — A danas mi je i rođendan. Zbog toga bih želio malo društva. Čovjek ne može danomice jahati sam. Ponekad pomislim ne bih li radije pristupio vašoj družini. Sviđaju mi se vaša dva-tri momka.

Otvorivši bisage, pruži Shaneu, vođi bandita, nekoliko cigara. On ih pogleda i uzme jednu. Pripali je i promatra kako Ollie sebi ulijeva kavu, a onda vadi iz ubrusa kruh, slaninu i maslac i počinje jesti.

Tek tada bandit progovori:

— Sasvim te dobro podnosim, crvenokosi. Ali, hoće li ti u mojoj družini biti bolje nego samom, zavisli od toga jesi li zaista bezbrižna skitnica koja radi lako i brzo zarađuje novac, a inače samo luta unaoколо, ili si posve drugačiji čovjek.

— A kakav? — žvačući zavita Ollie. Tada, nagnuvši se naprijed, tiho i tajanstveno izusti: — Pst! Pssst! — a onda dubokim glasom kao iz greba: — Ja sam slavni šerif i želim te uloviti, Jesse Shane. Ovdje sam samo zato da bih tebe otpremio na vješala.

Zabacivši glavu unatrag, zvučno se nasmije u noć tako da se nekoliko spavača pomaklo ispod pokrivača.

Neki mrzovoljan glas će ljutito:

— Tko se to tako blesavo smije? Hoću imati svoj mir!

Ubrzo vlasnik tog glasa nastavi hrkati.

Bandit Shane nije se nasmijao. Čak se i ne smiješi. Nijemo i zamišljeno promatra Ollieja. Kad je Olliejev smijeh već odayno utihnuo i on nastavio večerati, Shane će sasvim mirno.

— Zašto ne, crvenokosi? Ti bi mogao biti šerif. Ali možda si samo lovac na ljudske glave koji bi rado zaradio nagradu raspisanu na moju glavu. Zašto ne? Sve bi ti mogao biti, Ollie Uvalde. Pitam samoga sebe je li ti to pravo prezime ili samo potječeš iz pokrajine Uvalde u Teksasu. Ali, čak si, možda, zaista skitnica koja luta besciljno. Posjeduješ takve osobine.

Nakon male stanke glas mu zazvuči vrlo grubo:

— Ako se želiš pridružiti nama, Ollie, jedno ti mora biti jasno: ne možeš se više povući. Ako jednom priđeš k nama, moraš ostati zauvijek. Dobro razmisli, divlji momče! U nas će ti biti dobro, ali povratka više nema. Prošlo je vrijeme tvoje samostalnosti. Ova družina nikoga ne pušta da ide vlastitim putem. Zapamti to!

On ustane i sada stoji, visok i gibak, pokraj vatre. Ollie ga pogleda i osjeti duboko u sebi zabrinutost, čak i strah. Osjeća kako je ovaj bandit opasan i nagonski lukav.

Shane zgrabi sedlo na kojem je sjedio, a drugom rukom posegne za svežnjem pokrivača. Htio se udaljiti od vatre i leći ispod nekakva grma, stabla ili stijene, ali se ukoči, pusti sedlo i pokrivače da padnu i klizne u stranu pod stablo.

Teč sada i Ollie začuje topot kopita.

Malo kasnije jahač se oglasi znakom prepoznavanja koji zvuči poput lajanja lisice. Ne čekajući odgovora jahač priđe bliže i uskoro zastane pokraj ruba dokle dopire odsjaj vatre.

Ollie ga je odmah prepoznao.

To je veliki rančer Emmery Sullivan. Da, sasvim sigurno, to je on. Nema zabune iako je rasvjeta slaba. Ali, Ollie je spretan momak. Htio bi se u to uvjeriti, ne samo pouzdati da je po glasu prepoznao Emmeryja.

Ollie se nagnuo naprijed i batinom pročeprkao vatru. Gotovo istodobno plamen postade jači, a granica svjetla se proširi.

Sada je jahač jarko osvijetljen. I Ollie ga je prepoznao. Ujedno čuje kako Sullivan govori Shaneu:

— Onaj Matt Ballard! Protjeraj ga! Protjeraj Matta Ballarda! On uspostavlja teretnu liniju. Hoće otкупiti od doseljenika svu žetvu i prevesti je do željeznice. Otjeraj ga, Shane, prije nego i počne. Ako doseljenici nešto zarade, pa ako se to dogodi i iduće godine, tada će uskoro stići sa svih strana novi doseljenici. Tada će idućeg proljeća na tisuće doseljenika stići u ovaj kraj. Onda nećemo moći ni mi, krupni rančeri, išta učiniti protiv te najeзде. A vi, banditi, ostat ćete bez skrovišta. Tada vam ovaj kraj više neće pružati zaštitu pred zakonom. Dakle?

Te je riječi slušao Ollie baš dok se vatra jarko rasplamsala.

Tada je začuo Sullivana kako je opsovao i oštro zapitao: — Pripada li ovaj crvenokosi vama, Shane? I

zašto uopće sjedi pokraj vatre i rasplamsava je?

Zavlada muk.

Čuje se malo pucketanje vatre. Nekoliko se spavača probudilo i sjelo. U zraku se osjeća opasnost. Ollie jasno osjeća njen ledeni dah, čak sa sigurnošću očekuje nevolje.

Polagano ustane. Jasno mu je da je ipak bio malo lakomislen i previše drzak. Od vatre je preostao samo žar. Rančer nije čak ni prepoznao Ollieja dok je sjedio pokraj vatre, jer mu je obod šešira zasjenjivao lice.

Sada je potpuno osvijetljen. Može dobro razaznati Sullivana, ali i on njega.

— Shane, što je ovo? — oštro zapita. U ruci drži revolver što ga je izvukao s one strane koju Ollie nije mogao vidjeti.

Shane se tiho nasmije. Podrugljivo a istodobno i malo srdito.

Ali tada nehajno izgovori:

— Reci, mu Ollie, kaži mu sâm!

Ollie odmah shvati. U istom trenutku postade mu jasno kako je bandit plemenit i pristojan. Prepušta mu da se sam odluči. Ali možda čak i nije plemenit, samo proračunan. Da, zapravo, Ollie sada i ne može birati, pogleda Sullivana i kratko reče:

— Pripadam ovoj družini, gospodine. Ovdje sam pokraj vatre zato što sam jedan od ovih.

Rančer ga promatra nekoliko trenutaka. Tada pogleda Shanea. On mirno kimne.

— No, dobro — nevoljko izusti. Kratko vrijeme razmišlja, a onda nastavi: — Ako bi Matt Ballard pobijedio, a doseljenici uz njegovu pomoć postali jaki i ako bi dolazili ovamo preko zime, onda bi ovaj

kraj uskoro postao za nas nesiguran. Ako ovdje ne bi bilo mene, moj vas predvodnik ne bi podnosio. A isto tako ni drugi rančeri. Ja vas podnosim pa čak i štitim. Ne zaboravite da ste zbog toga obavezni prema meni.

Nakon tih riječi odjaše u noć.

Pokraj vatre je tiho.

Tada se Shane obrati Ollieju.

— Sam si odlučio. Sada pripadaš ovoj družini. Ako je napustiš bez mog dopuštenja, držat ćemo da si nas izdao i tada ćeš biti mrtav.

Okrene se prema tami i pozove:

— Joseph!

— Čujem, gospodaru — odazove se čovjek čija je majka bila Indijanka iz plemena Komanča, a on je izvičnik, čitač tragova i lovac ove divlje družine.

— Odjaši naprijed, Joseph, i promatraj onog Ballarda. Potraži ga i promatraj. Želim saznati što smjera. Mi ćemo odjahati u naš logor i tamo pričekati tvoj izvještaj.

— Odlazim, gospodaru — odgovori Joseph grlenim glasom. Malo kasnije iskrsne iz mraka čovjek sa sedlom i svežnjem pokrivača. Prošavši pokraj vatre, ode do korala ogradena užetom u kojem su konji.

Kad je taj čovjek prolazio pokraj njega, Ollie mu pripomene:

— Vidio sam tog Ballarda danas poslije podne, pokraj splavi. Uz njega je bio onaj Mike Crook iz saluna u Hills Cityju. A Ballard je tvrdio da trgovina pokraj splavi i zemlja pokraj rijeke, pripadaju njemu.

Joseph je zastao, pogledao Ollieja, a onda Shanea.

Vođa bandita mu reče:

— No, onda ne moraš dugo tražiti.

Prišavši vatri, bacio je ostatak svoje cigare u plamen.

— Ollie, jesi li od Ballarda kupio cigare? — ozbiljno zapita.

— Ne. Uzeo sam ih još prije nego je on došao. Splavar i trgovac su već bili otišli. Ostao sam tamo neko vrijeme. Tada sam se opskrbio. A kada je došao Matt Ballard i ja doznac da je on vlasnik, zaboravio sam platiti.

Shane zamišljeno kimne. Tada se bez riječi vrati u tamu da sebi pripremi ležaj.

I Ollie napusti vatru i legne.

Prije nego će zaspati, reče:

— I to mi je rođendan! Prošle sam godine slavio u Fort Worthu tri dana i čak sam konjima svojih prijatelja dao da piju pivo. Ali, ovdje! Ovdje u ovoj divljoj zemlji... — ljutito mrmljajući zašuti.

Odnekle se začuje glas:

— Ima vremena, crvenokosi! Moći ćeš naknadno proslaviti rođendan. A samo budale daju konjima piti pivo, samo budale!

—0—

Idućeg dana pojavi se na vidiku povorka kola. Povorka dugačka točno osamnaest teških, dvostrukih kola tipa »murphy«, a svaku vuku osam snažnih mazgi.

Pete Britt, Ballardov glavni kočijaš divovska rasta, povorci je na čelu, jašući, očito, najveću mazgu što u ovo doba postoji na zapadu ili sjeverozapadu.

Pošto je zamasma ruke dao kočijašima znak da dovezu kola, po starom običaju u krug, on odjaše preko. Usput promatra sve ove stupove zabijene u zemlju što označavaju glavnu ulicu, sporedne ulice i pojedinačna gradilišta planirana grada.

Zaustavivši se ispred Matta Ballarda, sjaše i stisne mu ruku. Mirno, bez imalo uzbuđenja, kao što je običavao, reče:

— Bilo je lako naći. Onaj tvoj crvenokosi predvodnik zaista je dobro opisao put. A kad sagradimo vlastitu teretnu cestu, bit će time čak skraćena stara vojna cesta. No, dobro Matt, mi smo ovdje. Što valja obaviti kao prvo?

Matt pokaže prema rijeci.

— Najprije valja podići pilanu i postaviti je tamo iznad splavi, a gdje je sada splav htio bih sagraditi most. Sutra rano ujutro neka krenu šestora kola s dvanaest ljudi u šumu i neka dopreme drvo. Pilana mora raditi dan i noć, a trebamo i dugačka i jaka debla za most. Treba pripremiti i čvrst logor, jer ćemo najprije podići barake. Doseljednicima je preostalo malo vremena do žetve. Dobit ću još pedesetak radnika. Eto, Pete, to bi bilo sve.

Glavni kočijaš kimne. On je čovjek koji se ne boji teška posla.

Promatra Mikea Crooka.

— Tko je ovaj? — zapita.

Ballard se nasmiješi i prijateljski lupi Mikea po ramenu.

— Ovo je čovjek koji je nekada bio kovač i htio bi to opet biti. On će pomagati našem kovaču dok se ponovo ne privikne na svoj već gotovo zaboravljen zanat. A kad ovaj grad postane dovoljno velik, on će se osamostaliti. Povedi ga sa sobom, Pete!

Oba krupna, poput medvjeda snažna čovjeka, odoše s mazgom.

Ballard gleda za njima, a onda pogleda oko sebe. Na ovoj strani rijeke posjeduje otprilike dvije stotine hektara zemlje. Na drugoj strani isto toliko.

Na ovoj strani posvuda je vrlo živo, sve se kreće.

S povorkom kola stigla su trideset četiri čovjeka.

S rezervnim mazgama ima stotinu šezdeset mazgi, jer svaka dvostruka kola, od šesnaest koliko ih je, vuče po osam životinja.

Svi ti ljudi i životinje sada su ovdje, a kad mazge odvedu na pašnjak, istovarivat će se oruđe i stvari.

Zapovijedi odjekuju. Glavni kočijaš i njegovi ljudi ne oklijevaju ni trenutka.

Matt duboko udahne zrak. Zadovoljan je.

Da, i opet jednom gradi grad usred divljine. I time se ponosi!

Sve je ovo doživio već nekoliko puta. I sada ponovo!

Rukom obriše čelo i oči.

Misli na svoje roditelje koji su isto tako bili doseljenici. Sjeća se kako im je život bio bez radosti, kako su ih pljačkali i varali, a na kraju su umrli u bijedi u logoru gdje su živjeli s ostalim protjeranim doseljenicima kad je izbio tifus. Ponovo se sjeća svih onih teških i gorkih putova kojima su prošli.

A sada je on čovjek od uspjeha, a uz to i borac. Njegove povorke kola voze terete preko svih država i teritorija. Posvuda ima njegovih hotela i trgovina. Missourijem plove ponosno dva njegova broda. A osnovao je i veliko trgovačko poduzeće koje će otkupljivati žetvu od doseljenika i otpremati je u velike gradove na istoku, uz povoljnu cijenu željeznikog prijevoza, ili čak vlastitim brodovima.

Njegovi poslovi postaju sve raznovrsniji i neprekidno se proširuju.

Posvuda ima na rukovodećim položajima dobre i pouzdane ljude.

V

Prošla su tri dana i već se mnogo toga vidi.

I četvrti dan prolazi Mattu kao da vrijeme leti. Neprekidno računa, crta, mjeri, daje podatke i donosi odluke.

Predvečer, vrativši se s rijeke i promatrajući sunce na zalazu, spazi duž rijeke nekoliko jahača: dva muškarca i jednu ženu odjevenu u hlače, a sjedi u sedlu poput muškarca, samo je lakša i gipkija.

Sve troje jašu prekrasne konje.

Žigovi konja mlade žene i plavokosa čovjeka su kao kotačići mamuze. Smeđokosi čovjek jaše životinju sa žigom u znaku strijele.

Budući da je Matt dobro obaviješten o zemlji i svim važnim ljudima, zna otprve tko mu je došao u pohode.

To su brat i sestra Ben i Patricia Sandermann, vlasnici velikog ranča »Strijela« koji je podigao njihov otac. Treći je došljak Jim Slater, čovjek moćan gotovo kao Sullivan i isto toliko neprijateljski raspoložen prema doseljenicima.

Matt zna također da ova tri velika rančera uvijek zajednički donose odluke i zajedno zastupaju svoje interese. Oni su velika snaga u Wyomingu.

Sve troje posjetitelja zastalo je ispred Ballarda i promatraju ga. On hladno uzvraća te ispitujuće

pogleda, a i on njih, isto tako pažljivo ocjenjuje. Zna, da će i Sullivanovi susjedi zacijelo biti protiv njega i njegovih planova.

Najveću pažnju zaslužuje Jim Slater, jer je stariji od Bena Sandermanna, zreliji, a zacijelo i okorjelijiji.

Između njega i čovjeka svijetle kose je crnokosa djevojka plavih očiju na prekrasnom pjegavom indijanskom konju. Odmah se vidi da je samovoljna i ponosna. Na neki je divlji način i više nego lijepa, ali je Mattu otprve jasno da će muškarac imati pune ruke posla da bi je ukrotio.

Ona ga otvoreno i slobodno promatra i ne izbjegava njegov pogled.

Konj joj je nemiran, a Matt uočava kako ona lako premješta svoju težinu da bi joj se tijelo prilagodilo kretanju konja.

— Dobar dan, gospodo — promrmlja Matt taknuvši obod šešira. — Radujem se svakom posjetu, a ovaj put mi nudi i vrlo ugodan prizor. Ako želite sjahati, dat ću vam donijeti šalicu kave na verandu.

— Ne — odmah reče plavokosi čovjek pokraj nje — nećemo da nas ugostite, Ballarde. Vi ste Ballard, zar ne?

Matt kimne i pažljivo ga pogleda.

Sandermann je još mlad, možda u dobi od dvadeset i pet godina. Visok je, vrlo naočit i lijep.

— Da, ja sam Ballard — odgovori mu. — Ako ovo nije prijateljski posjet susjeda, nemojte me zadržavati.

Nakon tih riječi odmah krene u staru trgovinu pokraj splavi gdje i stanuje. Oba muškarca gledaju za

njim bez riječi. Ali tada se javi djevojka:

— Ne moraš uvijek odlučivati u moje ime, brate. Moraš se, napokon, naviknuti da sam odrasla. A ja pijem kavu gdje hoću i s kime hoću. Osim toga, ovaj je Matt Ballard zanimljiv čovjek.

Posljednje riječi kao da su bile izgovorene onako usput. Po brzom pogledu što ga je dobacila Jimu Slateru, moglo se naslutiti da i nisu baš bile namijenjene bratu.

Okrenuvši svog konja, ona odjaše za Mattom. Oba muškarca gledaju za njom. Tada Ben Sandermann ogorčeno progovori:

— Ona uvijek radi suprotno od onog što joj se kaže. Ponekad me dovede u pravo očajanje. Jednog ću je dana položiti preko koljena i istući, i tako pokazati da sam joj stariji brat.

— Nemoj to ni pokušati, Bene — mirno promrmlja Jim Slater. — Ona je svojeglava i ponosna, nesaumljiva i neukročena. A što joj više propisuješ, to će se ona više buniti. Mora doći pravi muškarac koji će je ukrotiti, a taj sam muškarac, tako mu svega, ja!

Polagano jašu dalje ogledajući se unaokolo pod posljednjim zrakama sunca na zalazu.

Kad je Matt umiven i u svježoj košulji izišao na verandu, djevojka je sjedila za stolom, a očito je već i razgovarala s kuharom, jer je on prostro za dvije osobe.

Matt se nasmiješi.

— Ove ću se večere zacijelo dugo sjećati — reče. Nakon napornog radnog dana prava je nagrada večera u društvu zgodne djevojke. — Hvala što niste rekli »lijepa djevojke« — odgovori ona. — Ali vi ste ipak

prenoćili u hotelu u Hills Cityju. Nije li tamo večerala s vama Reva Brand? Ipak ne večerate tako rijetko u ženskom društvu. A Reva Brand je lijepa! Ona je zrela, iskustvena, samostalna — sasvim osobita žena koja poznaje život. Draga mi je, iako joj to nikada ne pokazujem. Jednog ću dana, zacijelo, ići kroz život isto onako sigurno i slobodno poput Reve Brand. Sviđa li vam se ona, Ballarde?

On kimne.

— Da, ona mi se sviđa.

— A kako vam se ja sviđam?

Začuvši ovo neuvijeno pitanje, on je iznenađeno pogleda. Ne mora baš odgovoriti, jer je u taj trenutak kuhar donio pladanj s večerom. Stavi ga na stol, zaželi im dobar tek i ode.

Matt htjede poslužiti svoju gošću, ali Patricia Sandermann ga je pretekla. Ona mu stavi na tanjur odrezak, na njega prženi luk i točno odmjeri pravu količinu krumpira i grahove salate.

Tada posluži sebe. Klimnuše jedno drugome pod posljednjim svjetlom dana i počеше jesti u sumraku.

— Kuhar je dobar — reče ona nakon nekog vremena. — A vi mi još niste rekli kako vam se sviđam u usporedbi s Revom Brand. Zar moje pitanje nije jasno?

On odloži vilicu.

— Jednog ćeš dana, djevojko, naići na pogrešnog čovjeka — promrmlja. — Pogrešno će shvatiti tvoju samovolju i silno će te uplašiti. Okani se ovakvih šala s muškarcem. To tebi ne pristaje, a nije ni originalan ili osobiti stil. Znam, ti bi vrlo rado bila samostalna. Htjela bi da budeš poput Reve Brand, a još se previše o tebi brine tvoj brat. Možda te želi

čak i pravi muškarac, ali zbog svoje samovolje nisi ga uspjela oduševiti. Na primjer, muškarac poput Jima Slatera... I tada pokušavaš da se polgraš s drugim muškarcima. Otkani se tog!

Matt zanijem, pojede jedan zaloga i onda nastavi:

— Da, kuhar je zaista odličan, gospođice Sandermann. Drago mi je što vam je zaista prijalo. I zaista bih se radovao ako biste mi češće uz večeru pravili društvo. Ovdje se uvijek može vidjeti štošta novo tako da...

Ona samo skoči sa stolice. Osupnula ju je njegova nagla promjena razgovora. Strči dolje s verande i odvezujući svog konja s prečke poviše:

— VL... vi... čudovište! Očito, osjećate se veličanstveno što možete sa mnom postupati kao s djevojčicom, kao s glupom guskom, koja...

U tom trenutku zapita oštar glas iz tame.

— Zar te uvrijedio, Pat? Nešto ti je učinio? Zašto se svađaš s njim, sestro?

Da, glas je to Bena Sandermana. On i Jim Slater priđuše iz mraka i tako se nađuše pod svjetlom što kroz prozor kuće pada i na verandu.

Ugledaju za stolom Matta Ballarda.

— On me uvrijedio — dašćući izgovori djevojka. — Silno me uvrijedio! Dođite, želim otići odavde! Ovaj Matt Ballard je umišljen i drzak klip! Oh, da sam muškarac, ja bih mu...

— Ja sam tvoj veliki brat. Ne moraš ni željeti da budeš muškarac — brzo reče Ben Sandermann i pojuri na verandu. Odgurne stol zajed-

no s posuđem u stranu i nasrne na Ballarda. Pri tome zaurla:

— Čuvaj se, pasji sine! Moju sestru ne možeš vrijeđati nekažnjeno!

Urlajući, stigao je do Ballarda.

Ali već ga je pogodila njegova snažna desnica ispod brade. Zatetura i sleti s verande na zemlju. Otkotrlja se još malo u stranu, a onda ustane i divlje zaviče:

— No, pričekaj! Sada ću to obaviti bolje!

I ponovo pojuri gore. Zadao je samo jedan udarac koji je Matt primio u rame, a pri tome nije ni zatezurao, tako je čvrst na nogama.

Tada jednim udarcem sruši Bena Sandermannu, koji je težak i snažan momak.

Ben Sandermann i opet padne s verande. Ovaj put ostade ležati. Teška šaka pogodila ga je prejako između brade i uha.

Čuje se samo suho jecanje djevojke.

Tada Matt ogorčeno reče:

— Nemam ništa protiv vašeg brata, djevojko, baš ništa! Čak ga držim zgodnim i simpatičnim. Ipak sam ga morao isprebijati poput glupog dječaka i baciti ga s verande zato što ima glupu, sasvim izopačenu sestru koja zbog svoje samovolje...

— I opet me vrijeđa, Jime! — poviče djevojka. — Istukao je Bena, Jime, i opet me vrijeđa! Hoćeš li mu to još dugo dopuštati?

Matt samo šuti. Mirno stoji na terasi, čeka što će odlučiti Jim Slater.

On ga ne pušta da dugo čeka.

— Ne mislim, Pat, da te on vrijeđa. Samo govori istinu. Ponekad si izopačena, i na vrlo glup način, koji držiš originalan, silno si samovolj-

na. Nahuškala si Bena na njega i on ga je morao istući. Nije mi jasno zašto bih se zbog nekakve besmislice morao s njime tući. Ne vjerujem da te je namjerno uvrijedio. Ne, to Ballard ne bi učinio.

Ne obraća više pažnje na djevojkicu koja se, ljutito kliknuvši vinula u sedlo i divlje odjahala.

Slater mirno stoji na podnožju verande i gleda prema Mattu.

— Vi ste valjan čovjek, Ballarde — reče. — Ogledao sam se unaokolo i vidio što ste sve isplanirali i što biste htjeli postići. S vašom bi pomoći doseljenici mogli postati velika snaga u ovom kraju, jer ih je mnogo više nego nas stočara. Oni bi mogli uvesti nov red u zemlji. A nama stočarima to nije u interesu, jer su našoj stoci potrebni široki i neomeđeni pašnjaci.

Poštujevši malo, nastavi:

— Emmery Sullivan će vas pobijediti. I ja ću podupirati Sullivana. Morate odustati od svojih planova i izgubiti se, Ballarde. Ako nam to ne uspije, ova zemlja uskoro neće više pripadati stočarima. Najavljujem vam borbu, Matte Ballarde!

Izgovorivši to, okrene se i nestane u tami. Uskoro se vrati s oba konja.

U međuvremenu, Ben Sandermann se probudio, sjeo i počeo, poput pijanca, ali i bolno, sve bješnje proklinjati.

— Zatvori usta, Bene, i popni se na konja! — kratko reče Slater. — Zatvori usta i ne zavijaj poput isprebijana psa! To nema smisla, momče! Dođi!

Podižući ga na noge, prilično ga grubo gurne do njegova konja.

Ben Sandermann je još previše osamljen da bi se mogao suprotsta-

viti ovoj očitoj prisili. Osim toga, poštuje Jima Slatera kao starijeg prijatelja.

Kad su obojica uzjahala i htjela otići, Matt poviče s verande:

— Trenutak, Slatere, pričekajte trenutak!

— Što je? — mirno zapita Slater, ali je po njegovu glasu očito da će prihvatiti svaki izazov.

— Nešto je pogrešno u tome da nekadašnji pašnjaci bizona u Wyomingu pripadaju samo stočarima. Nešto je krivo u tome što stočari zahtijevaju pravo na preriju koja je zapravo plodna oranica. Sjetite se, Slatere, kako su ovdje prije stočara živjeli Indijanci, nekoliko tisuća nomada. Protjerani su i zatvoreni u rezervate, i to pod isprikom da ova zemlja mora biti kultivirana, civilizirana i tko zna što sve ne! Govorilo se da ona može pružiti dom, zaradu, kruh, osigurati dobru budućnost, da ju je priroda stvorila za milijune ljudi, a ne samo za one malo nomada koji su živjeli od lova. I tako je nomadima oduzeta zemlja. Ali nije protjerano tisuće nomada i poubijano nekoliko milijuna bizona zato da bi ta zemlja, što je sada postala slobodnom, bila prepuštena stotini stočara. Ova je zemlja, Slatere, namijenjena stotinama tisuća marljivih doseljenika koji će je iskrčiti, preorati...

— To ćemo tek vidjeti — grubo ga prekine Slater i odjaše.

— Ubit ću te, Ballarde — promuklo izusti Ben Sandermann brzo prateći Slatera u noć.

Ballard još neko vrijeme stoji nepomičan na verandi.

Tek začuvši u noći topot konjskih kopita, trgne se iz razmišljanja. Topot je iz trenu u tren sve jači.

Pod svjetlom iz velikog logora Matt prepozna jahača.

Čuje upit, a tada i dubok glas svog glavnog kočijaša kako odgovara.

Jahačev konj dašće. Jahač je još mlad momak i razgovijetno više:

— Gospodine Ballarde? Gospodine Ballarde?

— Ovdje sam!

Matt priđe ogradi verande. To je konjušar iz staje za iznajmljivanje u Hills Cityju.

— Jahao sam poput đavla — reče momak. — Donio sam vam pismo od Reve Brand. Dala mi je deset dolara zato da bih ovamo dojahao što brže. U Hills Cityju će izbiti borba. Jesse Shane i njegova banda su ponovo u gradu. Mervill Hitscock i njegovi ljudi ne poduzimaju ništa da bi ih protjerali, a ni građani. Jesse Shane je i opet dao šerifu rok. Jack Power bi ponovo trebao da se odveze ponoćnom kočijom iz grada. Inače će se Shane s njime boriti. Najgore je što Power ovaj put neće pobjeći. Gospođica Brand kaže da će se Jack Power ovaj put boriti, a on nije u borbi s revolverima dorastao Shaneu.

— U redu, momče — promrmlja Matt. — Najedi se i dobro odmori, a dotada će se i tvoj konj oporaviti.

Okrene se, ode u kuću i ostane nekoliko minuta. Ponovo se pojavivši, potpuno je odjeven i ima svoj opasač s revolverom.

— Hej, Pete! — poviče.

Duboki glas Petea Britta odgovori:

— Čujem!

— Moga konja! Dovedite ga iz korala!

Zahtjev je odmah predan dalje.

Matt u međuvremenu koso prelazi logorom. Pete mu se ispriječi na putu.

— Trebaš li nekoliko snažnih momaka?

— Uvijek sam vas držao izvan okršaja, ako se to ikako moglo. A i ovdje će biti moguće, Pete. Ali ako se ipak ne vratim iz Hills Cityja, Ollie Uvalde će znati što valja dalje činiti. Do viđenja, Pete!

Potapša diva po ramenu i ode.

Kad je stigao do korala, njegov konjušar i čuvar mazgi već je izvodio konja.

Vinuvši se u sedlo, odjaše.

Pismo, naime, što ga je dobio od Reve Brand glasi:

— Matte Ballarde, potrebna mi je tvoja pomoć. Jack Power se ovaj put namjerava suprotstaviti Jesseu Shaneu. Shane će ga ubiti. Ali, ako Jack Power umre samo zato što mi želi dokazati da je hrabar, nikada se neću moći osloboditi osjećaja krivnje zbog njegove smrti. Vjerovala sam da ga volim dok ti nisi došao u Hills City. Vjerovala sam. Ali sada više ne.

Pomozi mi, pomozi mi i tako spasi Jacka Powera! Dodi u Hills City, Matte!

— 0 —

Ballardov vranac juri brzinom koju nitko od njega ne bi očekivao. Sa životinje leti pahuljasta pjena. Potmulo odjekuje topot.

Kad su stigli do ulaza u grad, ispred hotela, tamo odakle je kočija upravo krenula, odjeknuše dva hica, a zatim još tri u nepravilnim razmacima.

Matt protisne divlji krik, onaj pobunjenički krik što su ga izvikivali Teksašani na Bull Runu, kad su pod vodstvom »Stonewalla« Jackso-

na izdržali napad kod Young's Branca i svojom konjicom prešli u veliki juriš.

Ballardov vranac se sjurio niz ulicu.

Neki čovjek leži na kolniku ispred hotela.

Pokraj tog muškarca, što beživotno leži u prašini, kleči žena. Muškarac je Jack Power. A žena je — Reva Brand.

Matt se vranac sam zaustavio. Kad je Matt skočio iz sedla, životinja se sruši na koljena. Uzdahne poput čovjeka i izvrne se u stranu.

Matt Ballard zna da je došao prekasno. Tamo Reva Brand kleči plačući.

Jack Power je mrtav. Drugačije i ne može biti. Inače Reva ne bi kletala i plakala. Učinila bi sve da Jack bude prenesen sa ceste u krevet. I već bi odavno pozvala liječnika.

A u tamnim sjenama kućnih veža, u prostorima između kuća, u mračnim otvorima ulica i iz otvorenih prozora svojih nerasvijetljenih soba stoje građani ovog grada.

Još su tamo. Promatrali su kako se njihov šerif bori i pada. Jack Power je na kraju ispalio još tri metka, ali ih je ispucao u nebo i zemlju. Pucao je bez cilja, umirući i prepun očaja.

Na kraju je zazvao ime Reve Brand.

To su sve vidjeli i čuli građani Hills Cityja.

I tada su ugledali bandita Jessea Shanea kako sa svojom divljom družinom odlazi u salun.

Nisu pobjegli nego su otišli u salun. Time su uvrijedili grad i njegove stanovnike, pokazali su im kako

su bijedne kukavice. I još su ih više obeshrabrili.

Matt stoji i zna da je stigao prekasno. Vidi šerifa kako leži.

Vidi i svoga konja kako leži. Jasno mu je da Comancho nije živ. Nasmrt je izmučio svoju dobru i vjernu životinju. Ubio ju je iscrpivši je dokraja. Comanche nije više bio mlad konj. Prošao je svoju najbolju dob. Ali je ipak trčao kao za svojih najboljih vremena, dao je sve za svog jahača.

Matt duboko ogorčen i potišten. Sve je bilo uzalud. Reva Brand ga je molila da pomogne Poweru. Ali je došao prekasno. Nije mu mogao pomoći. A Jack Power se suprotstavio banditima zato što je volio Revu, nije htio pred njom ispasti kukavicom, jer je vjerovao da će ga ponovo zavoljeti.

Matt se kreće polagano. — Priđe Revi, sagne se i takne joj rame.

— Revo — promrmlja — žao mi je. — Došao sam onako brzo kako je moj konj mogao trčati. Žao mi je, Revo. Čuješ li me?

Ona ustane i stoji pred njim.

— Da, Matte — prigušeno će. — Prekasno je. A ja sam tome kriva. Vjerovao je da sam ga prestala voljeti zato što je pobjegao prije nekoliko dana. Danas je htio izdržati. Sada je mrtav. A ja sam ga mogla spasiti. Ušao bi sa mnom u kočiju, da, sa mnom. Ja nisam bila spremna. Htjela sam..

Reva naglo zašuti, uplašeno pogleda Matta kao da je sada shvatila kakve su joj najtajnije želje.

Okrene se u stranu, učini nekoliko dugih i brzih koraka, a onda pis-kutavo, prezirno dobaci iznad ulice nepomičnim sjenama koje stoje kao skamenjene.

— Kukavice! Bijedne kukavice! Neka ovaj grad ide do vraga! Neka ide do vraga grad čiji stanovnici mirno promatraju kako im banditi ubijaju šerifa! Do vraga sa svima građanima ovoga grada! Zar ćete ga, možda, zauvijek ostaviti da leži tu na cesti? Nećete li napokon ispuzati iz svojih rupa i bar se pobrinuti za mrtvo tijelo? Gdje je liječnik? Zašto ne donesete nosila?

Matt sve to čuje. Čuje koliko je u tom ženskom glasu ogorčenja i prezira.

I odjednom se ogorčenje i utučenost pretvore u hladan bijes.

— Nisam uzalud i zabadava jahao — ogorčeno promrmlja. — Nisam uzaludno nasmrtno izmučio svog dobrog Komanča!

I krene.

Reva Brand to nije vidjela jer je otrčala u svoj hotel.

VI

Ollie Uvalde je došao s bandom u grad i sada i on stoji pokraj šanka i ispija viski. Stoji malo postrance i ogorčeno razmišlja što je trebalo da učini kako bi spriječio tu borbu.

Da, šta je trebalo da učini?

Ne može odgovoriti na to pitanje što ga sebi neprekidno postavlja.

Zna jedino da nije postojao nikakav način da bi se spasio Jack Power.

Odjednom zavlada tišina. Ta je tišina poput nekog signala, jer je iznenada, prepuna napetosti i zloslutna.

Ollie Uvalde podigne glavu, pogleda u ogledalo iznad šanka i brzo

zaustavi dah. Snažan strah obuzeo je njegovo gipko tijelo.

On je, naime, ugledao svog gospodara Ballarda. Vidi čovjeka koža silno cijeni, toliko ga cijeni da mu želi biti i više od prijatelja. Vidi čovjeka za koga bi išao u vatru i vodu i dao sebi odsjeći obje ruke, čovjeka koga držl najboljim i najvećim od svih ljudi.

I spozna da je Matt Ballard ušao ovamo da bi se upustio u borbu. U potpunoj tišini svi ljudi netremice gledaju u ogledalo iznad šanka.

Svi oni dobro vide Matta Ballarda.

Ballard je gurnuo svoje rukavice ispod pojasa, dok mu držak revolvera malo odstoji od tijela. Lice mu je posve mirno i nepokretno.

Ali Ollie Uvalde koji ga pozna, sada polagano odahne. Otkrio je hladne iskre kako plešu u Mattovim očima. Može ih, pod svjetlom svjetiljke, jasno razaznati. Sjeti se da je već nekoliko puta vidio i doživio ovakva Matta. Uvijek kad bi ga obuzeo hladan bijes i htio se boriti, bio je ovakav.

Takav je i sada.

Matt ne pomišlja ni na kakve obzire. Želi jedino borbu. Borit će se bez obzira na vlastiti život. U takvu stanju uopće ne zna za strah.

Možda je to jedna od njegovih slabosti, koje i on, bez sumnje, posjeduje kao i svaki drugi čovjek.

I Ollie Uvalde se pomakne, klizne iza ugla šanka tako da se sada našao zajedno s pipničarom. Djeluje kao da je preoprezan i na vrijeme traži gdje bi se sklonio.

Mervile Hitscock nije prisutan.

Ali kartaš Ray Robertson je ovdje.

Revolveraš Lin Linestar stoji pokraj biljarskog stola.

Ta obadvojica koji su u Hitscockovoj službi, samo su gledatelji, to je jasno. Oni će ostati po strani. Hitscock, naime, podnosi da se Shaneova banda zadržava u Hills Cityju, ali zacijelo neće nikada otvoreno stati na njihovu stranu.

On i njegovi ljudi to i ne moraju.

Matt Ballard, naime, nema ama baš nikakve, ni najneznatnije šanse.

Ollie Uvalde lako zadržće i gotovo nečujno uzdahne začuvši svog poslodavca kako pita:

— Jeste li to vi, Jesse Shane?

Pokazavši pri tome bandita, izdvojilo ga je. Ovo je pitanje znak. Muškarci desno i lijevo od Shanea povukoše se u stranu.

Daju svom gospodaru mjesta da mu ne bi smetali. A kad su mu dali dovoljno mjesta, netremice se zagledaše u Matta. Ovo je opasan čopor okorjelih i nemilosrdnih bandita. Ollie Uvalde ih sada sve poznaje.

Ovdje je visoki i mršavi Solo-Slim Lane. Pokraj njega stoji Pecos, vitki i lako razdražljiv Meksikanac. Krupan, gotovo stotinu pedeset kilograma težak George Faaker jednom nogom udari pljuvačnicu. Glasno zvečeći, ona se otkotrlja pod stol.

Još su ovdje i Brack Bear, krupnih kostiju kao u konja, Hondo Tennessee i Billy-Kid Callaghan.

Mladi Kid izbuljenih očiju s mukom guta slinu i sasvim bespotrebno izusti:

— Jesse, što ovaj hoće od tebe?

Nitko ne mari za ove riječi. Svi čekaju Shaneov odgovor. Tada on jednostavno reče:

— Da, ja sam Jesse Shane, gospodine. Mene ste tražili?

Matt kimne. Prijeđe još dva koraka.

— Ja sam Ballard — promrmlja. — Da bih spriječio borbu, jaba sam tako brzo da mi je uginuo konj. Htio sam spasiti Jacka Powera.

— Prekasno ste stigli, Ballarde — suho odgovori Shane prekinuvši i opet potpunu tišinu. — Ali čak i da niste došli prekasno, ne biste mogli spasiti onu budalu Powera. Zašto ste ga htjeli spasiti? Zašto? Je li vam on bio prijatelj, brat ili nešto slično?

— Jedva sam ga i poznavao — promrmlja Matt.

Nakon kratke stanke prsti njegove spuštene desnice lagano se pomaknu.

— Vi prokleti banditu — reče hladno. — Upadate sa svojom bandom u grad i jednostavno ustrijelite šerifa koji vam nije učinio ništa osim što je pokušao uvesti red u ovaj bijedni grad i što je nastojao da kauboji ne smetaju doseljenicima koji dolaze nešto kupiti. A to je smetalo nekolicini momaka koji drže sebe nekakvim polubogovima. Ti su vam momci zapovjedili da ubijete šerifa. A vi pitate zašto sam to htio spriječiti? No, možda i zato što gradim nov grad u kojem će isto tako jednog dana postojati šerif. Možda sam htio spriječiti tu borbu da bi se po cijeloj zemlji pročulo kako neki banditi ne mogu...

— To je dovoljno, gospodine! — oštro ga prekine Shane.

Tada još oštrije poviče:

— Pripazite, Ballarde!

Viknuvši to, pričekao još koliko traje jedan jedini udisaj, a onda potegne svoj lijevi revolver.

Kretnja je ta brza poput munje, jedva vidljiva, a pretekao je Matta za onaj djelić sekunde o kojem baš i ovisi borba revolverima.

Metak odbaci Matta natrag, iako se bio odupro za svaki slučaj.

Tada opali i on.

Nakon toga nastaje tajac. Nema više pucnjave. Širim se dim od baruta.

Promatrači su zaustavili dah. Gledaju Matta oslonjena o zid pokraj vrata. Ljevicom pritišće rebra. Između prstiju kaplje krv.

Shane je oslonjen o šank leđima i podupro se s oba lakta.

Čini se — čeka da se sruši Matt.

Ali tada postaje jasno da Matt čeka. On se iako mu krv curi kroz prste ljevice, ponovo osovio na noge, a i revolver drži čvrsto i mirno u desnici. Promatra Shanea. I tada se Shaneovi ljudi nagnuše prema njemu.

Shane je pogođen u srce. Čudo što još uspravno stoji. Već je zapravo mrtav. Revolver mu ispade iz ruke, a zatim se bezglasno skljojka.

Tako je skončao bandit i revolveraš koga traže u mnogim državama, a na čiju je glavu raspisana i nagrada uz opasku: »Živ ili mrtav«. Stigla ga je njegova sudbina. Umro je onako kako je i živio: nasilno.

Banda napokon shvaća da je Matt Ballard ubio njihova vođu. Vide i da je Matt ranjen.

Slim Lane zaurla divlje. Pecos prokune, ali Hondo Tennessee oštro reče:

— Naprijed, pokažite mu!

I oni potegoše revolvere.

Ali zastadoše začuvši grubi Ollijev glas iza šanka:

— Stanite, momci! Imam pipničarrevu sačmaricu u ruci!

Nisu prečuli grub, hladan i odlučan glas. Ukočili su se, okrenuli glave: gledaju u prijeteci otvor sačmarice skraćenih cijevi. A dobro znaju kako razorno djeluje to oružje.

— Ja sam predvodnik Matta Ballarda — reče Ollie. — Ušuljao sam se među vas da otkrijem za koga vi radite. Emmery Sullivan vam dijeli zapovijedi. A sada, momci, možete birati!

Oni se ne miču. Treba im vremena da sve ovo shvate. Onda im brzo postaje jasno. Shaneovim še nasljednikom sada postati Brack Bear; on je zacijelo najpametniji i najiskusniji čovjek u bandi, pa će moći vladati ruljom i držati je na okupu. Da, samo po sebi razumljivo, on je Shaneov nasljednik.

— Samo se smirite, momci — promrmlja sada Bear. Tada pogleda Ollieja. — Ti si nas prevario, crvenokosi. Zaista si dobro odglumio skitnicu u sedlu kojem je, tobože, dosadilo da bude osamljen i zato si se nama priključio. Čak si otkrio da nas Sullivan mirno ostavlja na svojim pašnjacima da bismo za njega obavljali revolveraški posao.

Zašutjevši na trenutak, osvrne se lijevo i desno.

— Mi smo ovdje završili — reče kratko. — Mi smo završili u ovom kraju. Šteta što je Jesse mrtav. Ali ovo je bila poštena borba, a Jesse je opalio prvi. Čak je i pogodio, ali ne dovoljno dobro.

I opet zašuti, a onda lagano kimne.

— Odjahat ćemo iz ovog kraja. Hajdemo, momci!

On krene.

Solo-Slim, njegov najbolji prijatelj, odmah ga slijedi. Pridružuje

im se Pecos. Tada se odlučio i Billy-Kid Callaghan.

Hondo Tennessee i krupni visoki George Faaker još oklijevaju.

— Rado bih zadavio ovog crvenokosog — promrmlja George Faaker i zagleda se u Ollieja. Ali se odmah ponovo okrene, pogledom okrzne mrtva Shanea i reče:

— Svaki od nas mora jednom shvatiti da je svoj vlastiti čuvar. No, odlazim s Brackom Bearom.

I tako ode i on.

Sada je ostao samo još Hondo Tennessee.

On pogleda kartaša Raya Robertsona i revolveraša Linca Lonestara.

Obadva mu šuteći uzvrate pogled, a djeluju suzdržano, neutralno.

Hondo Tennessee jezikom prijeđe preko usana.

— Lonestare — reče — naš te je Jesse uvijek mogao potući. Protiv njega si uvijek bio samo ovalicni. — Rukom pokaže do visine pojasa. Tada ponovo pogleda Shanea.

— Dajte mu samo mirno mjesto na groblju, negdje u nekom kutu. Ionako ne bi htio ležati između valjanih građana.

Vani odjekne oštar poziv.

— Već dolazim! — odazove se Hondo i iziđe.

Od tog je časa Shaneova banda nestala zauvijek. Legende govore da su je napali Indijanci i poubijali do posljednjeg čovjeka.

— 0 —

Kad je prestao topot kopita, Ollie žustro zapita:

— Je li loše, Matte? Je li loše?

— Metak se odbio od rebra i vjerojatno ga smrskao — jedva izusti Matt.

U tom trenutku uđe Reva. Zastane, ogleda se i spazi Matta.

— Oh, sreća! — prošaputa. Shvatala je da je ranjen. — Hajdemo liječniku! Dođi! On je samo tri kuće odavde. Ili ne možeš hodati, Matte? Ta progovori, Matte, bar jednu riječ!

— Mogu hodati, a vjerojatno mi neće nauditi da mi doktor stavi zavoj — odgovori Matt i ponovo pogleda Ollieja.

— Nabavi mi konja. A mog dobrog Komanča valja maknuti sa ceste. I zatrpai ga zemljom. Pobrini se za ljude koji će to učiniti, Ollie.

Sat poslije Matt i Reva iziđoše iz liječnikove kuće.

Vani čeka Ollie, a za prečku privezana su dva konja. Matt se kreće oprezno i teško, popio je nekoliko šalica jake kave.

— Na lijevom je konju tvoje sedlo — promrmlja Ollie.

Tada on i Reva promatraju kako se Matt penje na konja. Već je pri prvom pokušaju dospio u sedlo, a onda oštro udahne zrak.

— Ovo će biti pakao za tebe — reče Ollie. — Morao bi u hotelu unajmiti krevet i nekoliko dana ostati. Već sam dovoljno dugo tvoj predvodnik i znam kako te valja zamjenjivati. Ili možda, ne znam?

Jedva što je to izgovorio, netko im se približi s lijeve strane nogostupa. Začuju Lonestarov glas. Namjerno nahažno, ali zapravo hladno i opasno.

— Napustite, napokon, ovaj grad, Ballarde! Gospodin Hitscock to želi. Požurite ili ću vas istjerati!

Matt se ne upušta u razgovor s revolverašem Lonestarom.

Dođi, Ollie — reče iz sedla i polagano odjaše:

— On tako hoće, a ne ja — dovikne Ollie Lonestaru koji poput sjene stoji na određenoj udaljenosti na kolniku. Tada se i Ollie vine u sedlo.

— Pripazite dobro na njega, ako ste mu predvodnik — reče Reva.

— Ja sam više od njegova predvodnika — promrmlja Ollie. — Ja sam, gospodo, čovjek koji bi dao sebi oderati kožu zbog njega.

Nakon tih riječi odjaše za njim.

Reva je dugo stajala i slušala sve slabiji topot kopita. A kad su oba jahača izašla iz grada, a da nije odjeknuo pucanj, odahnula je s olakšanjem.

— 0 —

Matt je spavao dvadeset sati. Tada se probudio gladan kao vuk.

Utaživši glad, osjeća se bolje. Rana ga više ne boli, a slomljeno rebro ga zasmeta samo ako se kreće prebrzo, ili ako se sagne.

I tako jednog lijepog jutra idućih dana Matt i opet obilazi unaokolo i ustanovi da je posao svuda uznapredovao.

U međuvremenu mnogo je toga posvršavano, a mogu se posvuda vidjeti i počeci najvažnijih gradnji.

— 0 —

Dani prolaze.

Ljeto je suho i toplo, odgovara pšenici na poljima farmera i doseljenika.

Kad Matt izjaše da bi se ogledao zemljom, posvuda vidi prostrana polja žute pšenice u zrenju. Kukuruz odlično napreduje, a oranice zasadene krumpirom i repom prekida ju žuto more pšenice.

Mattova teretna kola dolaze i odlaze.

Osam dana nakon okršaja u Hills Cityju otvara poštansku liniju od

Bridgetowna, kako naziva svoj grad, do Laramieja. Svaki dan odlazi jedna poštanska kočija, i svaki dan stiže jedna iz Laramieja. Tako je Bridgetown potpuno nezavisan od Hills Cityja. Sada posjeduje vlastitu vezu sa civilizacijom.

Deset dana kasnije završen je most iznad male rijeke. To je jaki drveni most od dva dijela koji počivaju na kamenom središnjem luku. Pomoću poluga podigli su snažna debla iznad rijeke i poduprli ih drvenom konstrukcijom. Teški se most jedva njiše i kad ga prelaze dobro natovarena teretna kola.

Četrnaest dana nakon okršaja sa Shaneom, Mattova se rana pretvorila u ožiljak.

Ballardova su kola dopremila u međuvremenu i mlin za mljevenje pšenice. Stigao je i inženjer koji je nadzirao postavljanje mlina pokraj rijeke.

Spremište teretnih kola bit će uskoro završeno, te staje, sjenici, korali, a onda će sagrađiti u prenočište za kočijaše.

Sve više ljudi stiže poštanskim kočijama ili u povorkama kola. Svi oni traže Ballarda i pitaju ga bi li se mogli smjestiti u Bridgetownu, jer su dobri obrtnici, a čuli su da se podiže novi grad.

— Ovdje može svatko ostati i postati građaninom — odgovara tada Matt. — Svatko može dobiti gradilište uz obvezu da se u gradu bavi nekakvim zanatom i sagrađi kuću.

Uvijek nakon tih riječi Matt za stane i tada grublje doda:

— Ali, ovamo su već dolazili ljudi koji su htjeli zakupiti gradilišta za druge, za nekakve koji su tako pokušali zauzeti glavne pozicije u

gradu. No, onaj tko od mene kupi zemljište, da bi na njemu ostao, mora se ugovorom obvezati da kupljeno zemljište neće prodati trećoj osobi. Može ga samo ponovo prodati meni.

VII

Matt danas jaše od naselja do naselja i od farme do farme.

Razlika između naselja i farme jest u tome što farmeri već imaju potvrde o posjedovanju zemlje, dok je doseljenici tek moraju steći. To znači da moraju pet godina obrađivati svoju parcelu od šezdeset pet hektara i dobivati ljetinu.

Matt sada procjenjuje žetvu, pregovara s posjednicima i zaključuje ugovore.

Negdje na istoku sastat će se sa svojim predvodnikom Olliejem. On na drugom području procjenjuje žetvu i sklapa ugovore.

Topao je ljetni dan. Matt je sve oduševljeniji ovom zemljom jer se uokrug glavne velike doline prostiru manje. Posvuda ima slapova, malih jezera, bara, šuma i blagih padina, a tu su i prostrana polja i oranice.

Objedovao je u obitelji Aharona Kennedyja čija ga tri dječaka začuđeno promatraju i ne ispuštaju iz vida. I ovdje je otkupio pšenicu i ispisivao čekove.

Odjahavši dalje, ostavio je za sobom zadovoljnu obitelj čiji se godišnji trud ovaj put isplatio i koja će uskoro isplatiti svoje dugove banci u Hills Cityju.

Jaše uskim kolnim putem što vodi preko sedla brežuljka. Put se spušta u duboku dolinu i nastavlja kroz šumu.

Na kraju tog usječenog puta koji su većim dijelom zapravo vododerine, Matt naiđe na dva jahača, na Emmeryja Sullivana i njegova predvodnika sa »Tigra« Gila Bannistera.

Prepriječivši mu put, nepomično čekaju u sedlima.

Matt zaustavi konja i ogleda se.

Spazi samo Jima Slatera i Bena Sandermanna kako pješice izlaze iz šume na put, s oružjem spremnim da opali.

Matt zna da je u teškom škripcu.

Jim Slater, približivši se na desetak koraka, s prstom na obaraču, reče:

— Naprijed, Ballarde. Održat ćemo s vama sastanak. Sjašite i odmaknite se od vašeg konja! Naprijed!

Matt ga posluša, jer mu drugo ne preostaje. Ujahao je u klopku poput glupog početnika, poput budale. U mislima kori samoga sebe što se prepustilo snatrenju. Razmišljao je o ovoj prekrasnoj zemlji, o zadatku što ga je postavio sebi, i o tome kako je lijepo pomagati drugim ljudima.

Ali sada su ga četiri gruba momka uhvatila u klopku. Čudi se što su to učinili sami, a nisu se poslužili nekim tko bi obavio taj prljavi posao. I baš to, što sami žele obračunati s njim, dokazuje kako su odlučni i opasni. Satjerao ih je u škripac svojim početnim uspjesima i oni se osjećaju pritisnuti o zid.

Matt sjaše i odmakne se od konja.

Mora skrenuti s puta i slijediti kozju stazu što vodi na nekakvu čistinu. Četiri su ga odlučna čovjeka opkolila i neprekidno ga ugrožavaju svojim oružjem.

Na sredini čistine zastane. Tada je Ben Sandermann nestao i doveo konje. Privezao ih je ispod drveća. Obavivši to, Sullivan prekrine sumornu šutnju. Odlučno i nepomirljivo počeo:

— No, sada smo sasvim sami!

— A vi ste drumski razbojnici, vas nekoliko protiv jednoga — hladno odgovori Matt.

Ben Sandermann, koji stoji iza njega, gurne Mattu puščanu cijev u leđa da ga je zaboljalo.

— Šuti i ne budi bezobrazan, Ballard! — zaprijeti mu.

Matt ga pogleda preko ramena.

— Baš ste poput dječaka, Ben — reče. — Dobili ste batina i sada se pokušavate osvetiti poput dječaka. Silno se bojite i sasvim točno znate da bih vas rastrgao da vas ne štite ova tri razbojnika.

Ben problijedi i zadršće. Ali prije no što uspije progovoriti, Sullivan strogo reče:

— A sada dosta! Riječ je o važnijim stvarima, Ballarde. Mi ćemo se ovdje, na ovoj čistini, s vama nekakvo sporazumjeti. A samo od vas zavisi kakav će biti taj sporazum. Jeste li me razumjeli?

— Jesam! — potvrdi Matt. — Zarobila su me četvorica razbojnika. Ako ne učinim ono što mi zapovijedite, bit ću mrtav, zar ne?

— Htjeli bismo se, ako je moguće, mirno sporazumjeti — promrmlja Sullivan. — Ne želimo vas po

svaku cijenu ubiti, jer bi to izazvalo gužvu. Čak bih se i ja, iako ste me udarcem zbacili sa sedla, odrekao osвете. Slušajte, Ballarde, sve ćete spakirati i nestati zajedno s vašim ljudima i kolima. Napustit ćete nas bez svađe. Otići ćete tamo odakle ste i došli. Ako nam sada date riječ da ćete tako učiniti, povjerovat ćemo vam. Tada je sve riješeno i mi ćemo se mirno razići. Ali morate odmah pristati. Mi ćemo se potpuno pouzdati u vašu riječ.

— Silno ste mi polaskali — promrmlja Matt. — Četvorica razbojnika imaju povjerenja u moju zadanu riječ. Vjeruju mi, ali zlo je u tome što ne dopuštam da me se ucjenjuje. Ne mogu pokleknuti i odreći se svojih planova zato što to žele četvorica razbojnika. Vodim prilično raznovrsno i dosta razgranato poduzeće, a kako posvuda obavljam pionirski posao, u divljim krajevima, na još slobodnim rijekama i tamo gdje još ne postoji zakon ili je pak taj zakon labav i podmićen, oduvijek sam tu i tamo imao posla s momcima silno nalik na vas. Kamo bih dospio da sam svaki put dopustio da me prisile na nešto što se nikako ne slaže s mojim interesima i namjerama? Fućkam ja na vas, vi četiri budale!

Izgovorivši to, strelovitom se brzinom sagne i naglo okrene. Ben prekasno pritisne svoj obarač. Metak proleti pokraj Matte i pogodi Sullivanna.

Matt zabije šaku u Benov bok, a drugom mu rukom otme pušku. Ben se gotovo i ne suprotstavi, jer je, opalivši, shvatio da je već pogodio Sullivanna, pa ga je to skamenilo.

Naglo se okrenuvši, Matt sada drži pušku u ljevici. A pošto mu četiri stočara još nisu oduzela revolver, okrećući se, desnicom ga je izvukao.

Sve se ovo zbilo vrlo brzo.

Bio je to divlji, eksplozivan prepad čovjeka koji se osjećao prevarenim i priklještenim, a ipak se pokušao osloboditi i boriti.

Jim Slater i Gil nisu se dosad usudili opaliti ni metka, bojeći se da bi mogli pogoditi Bena. Ali Ben se zanio u stranu i pao na koljena. Sada Slater i Bannister mogu slobodno pucati u Matta.

Obojica pucaju, ne mogu više zaustaviti ono što su izazvali. Ni u snu ne bi pomislili da bi se Matt usudio upustiti u borbu sada, kada su ga tako dobro uklještili.

Činjenica da je uspio isključiti Bena, a da je ispaljeni metak iz Benove puške pogodio Sullivanna tako da se bez riječi srušio zaprepastila je i tako odlučne i hladokrvne tipove kao što su Slater i Bannister.

Matt se sada naglo okrene, a oni zapucaše u njega. Ali on se okrenuo tako brzo, da ga nisu opasno ranili. Meci su mu samo oprljali kožu.

Tek kad se umirio i sam počeo pucati, postao im je pogodniji cilj.

Kad je revolverska pucnjava na čistini utihnula, podigao se Ben Sander mann koga je Mattov udarac onesposobio za napad — samo na nekoliko sekundi, jer okršaj i nije trajao duže.

Možda je zato još i živ i može ustati. Lice mu je zeleno od boli, a ruke drži na trbuhu.

Tada zastane i ogleda se.

Ali od onoga što je ugledao, predoše ga ledeni trnci.

— Gospode — protisne kréza zube — što smo to učinili? Oni su se međusobno poubijali, a moja je puška pogodila Sullivanna. Nehotice sam ustrijelio Sullivanna. Htio sam...

Zašutio je.

Odjednom ne uoči više nikakvu razliku u tome što je htio pucati u Ballarda, a pogodio Sullivanna. Osjeća kako bi bio isto tako osupnut da je njegov metak pogodio — Ballarda. Jer čovjek je čovjek, i Ben je sada shvatio da nije sposoban ubijati ljude.

— Gospode — ponovo zadašće potpuno slomljen. Ne može više ništa učiniti, mora pobjeći.

Sve ga tjera da pobjegne. Samo razmišlja: moram nestati što dalje odavde! Oni su se poubijali, a ja sam ubio Sullivanna! Moram nestati! Ako je netko čuo pucnjavu i dođe pogledati, ne smije me...

Nije dospio dalje u svojim mislima.

Tamo preko, između drveća, pojavljuje se neki konj, a na konju sjedi njegova sestra Patricia. Zaustavivši konja, ogleda se, uplašeno krikne i tada dojaše do brata.

— Zar su mrtvi? — hladno zapita. I tada zatetura u sedlu. Ipak još uspije, s bratovom pomoći, sjahati, ali tada klone u njegovo naručje.

— Slijedila sam te — reče. — Promatrala sam s brežuljka Sullivannov ranč. A kad ste napustili ranč, ponovo sam vas pratila. Začuvši pucnjavu, došla sam što sam mogla brže. Oh, Bene, zar su svi mrtvi? Zar si jedino ti preživio?

— Nisam... još... pogledao — promuca on. Tada se oslobodi.

— Onda brzo pogleda! Možda još možemo pomoći! Brate...

Panika je prošla, vjerojatno zahvaljujući Patricijinoj prisutnosti. Opet nastoji biti njezin veliki brat koji umije pronaći izlaz i iz najtežeg položaja.

Stisnuvši zube, priđe Ballardu koji je najbliži.

— Ballard je živ — izusti. — Moramo mu previti rane, sestro, inače će iskrvariti.

Izgovorivši to, postade svjestan da prema Ballardu ne osjeća više ni mržnju ni osvetoljubivost. Razmišlja samo o tome kako bi mu pomogao. I osjeti da mu je lakše jer svi ovi ljudi ipak nisu mrtvi.

Pregledavši Gilberta Bannistara ustanovi da je i on ranjen, ali nije u životnoj opasnosti. Metak je samo okrznuo glavu Sullivanova predvodnika, a iz boka jako krvari.

Ben Sandermann je glasno uzviknuo od zadovoljstva.

Sada pogleda Jima Slatera. On upravo uzdiše i otvara oči. Slaterov je pogled prepun boli. Pogoden je u rame i natkoljenicu.

— Što je to? Što se dogodilo? — promuklo zapita i, očito mu se tek tada vratilo sjećanje.

Ali Ben već žuri prema Sullivanu, čovjeku koga je nehotice pogodio.

Odmah mu je jasno da Sullivan umire. Klekne pokraj njega i potišteno i pokajnički izusti:

— Nisam vas htio pogoditi. Kunem se...

— Jasno da nisi, momče — promrmlja Sullivan. — Taj je Ballard imao sreću, silnu sreću. Ali trajnu sreću posjeduje uvijek samo onaj koji je bolji čovjek. Poznavao sam tvog oca, Bene, dječake moj. Došli smo nekoć iz Teksasa ovamo. Poznavao sam i tvoju majku i bio

sam ti nešto poput ujaka, zar ne? Zbog toga nemoj to tako teško primiti k srcu! Htio si pogoditi Matta Ballarda, a pogodio si mene. Ne žalim se. Tako je moralo biti. Karte su bile podijeljene, a ja se nisam nikada žalio kad bih dobio lošu kartu. Ovaj je Ballard, momče, bio bolji od nas.

— Živ je — teško izusti Ben.

— No, eto — jedva prošapće Sullivan i — izdahne. Oči mu se zatvoriše same kao da želi spavati.

— Potrebna su nam kola da bismo odveli ove ljude liječniku u Hills City — reče Patricia vrlo odriješito. Sada više nije tašta i svoje-glava djevojka. Vrlo je ženstvena i sabrana, praktična i vlada sobom. Žao joj je što ovi ljudi leže na zemlji. A pogotovu žali Jima Slatera.

Odjednom krikne. Očito, nije samo ona čula pucnjavu. Mjestu okršaja vrlo oprezno se približava još jedan čovjek, a zacijelo je bio dalje od nje.

Začuvši sestrin krik, Ben se okrene.

Čovjek koji se pojavljuje ispod drveća i izlazi na čistinu je Ollie Uvalde. U ruci mu je vinčesterka.

— Što je ovo? — zapita i požuri do Matta. — Što se dogodilo? Jesu li ona sva tri metka bila namijenjena njemu? Zar se morao sa svima boriti? Jeste li i vi, Sandermann, bili protiv njega?

Jasno i odsječno postavlja pitanja.

Ben proguta slinu i odgovori:

— Moja će vam sestra sve ispričati, Uvalde! Odjahat ću do najbližeg naselja i dovesti kola. Osim Sullivanu, svi su još živi. Ako ih otpremimo u Hills City liječniku, onda...

— Odjaši i dopremi kola! Dovedi ih i nemoj beskrajno pričati!

Tim riječima prekine Ollie mladog rančera.

Budući da kuća za liječnika u Bridgetownu još nije završena, on još ordinira u Hills Cityju.

Kad su kola neposredno prije sumraka stigla u grad i zaustavila se pred liječnikovom kućom, okupilo se mnoštvo građana i pomoglo Ollieju i Benu da unesu ranjenike.

Tada se pročula vijest o teškom okršaju i da je veliki i moćni rančer Sullivan mrtav.

Matt o svemu tome ne zna ništa. Ne zna ni da se liječnik trudi oko njega, i da ga kasnije Reva njeguje u hotelu.

Matt se osvijestio tek idući dan. Nakratko! Shvatio je samo gdje je i da se Reva brine o njemu.

Tek se treći dan osvijestio potpuno, tako da je mogao o svemu trijezno razmišljati.

Upravo se dobro najeo, Reva još sjedi na njegovu krevetu i promatla ga s ljubavlju, ali i zabrinuto.

Od nje je napokon doznao što se dogodilo Sullivanu, njegovu predvodniku Jimu Slateru i Benu Sandermannu.

— Svršeno je sa stočarima u ovoj zemlji — reče. — Oni su me izazvali. Imali su me u klopci. Ali sada je s njima svršeno. Samo da ozdravim! Kad bih sada mogao raditi, silno bih uznapredovao. Nitko me ne bi mogao dostići. No, ima još mnogo posla. Žetva doseljenika...

— Bolestan si i moraš još bar dva tjedna ostati u krevetu — oporog ga prekine Reva. — Imaš dobrog glavnog kočijaša i odličnog predvodnika. Budi sretan što si još uopće živ. Tvojom bi smrću sve propalo.

A ipak si pobijedio. Pobijedio si na čitavoj liniji...

Zašutjela je, jer se vrata naglo otvoriše.

Uđe Merville Hitscock. Iza njega Linc Lonestar i Ray Robertson. Obojica se nasloniše pokraj vrata o zid i čekaju.

Kartaš Ray Robertson uporno promatra Revu pogledom koji joj se nimalo ne sviđa.

Hitscock pride krevetu i zapilji se u Matta.

— Baš mi je drago — reče. — Došli ste već po treći put u ovaj grad, gospodine. Vi, čovjek koji želi sagraditi nov grad, a htio bi ovom gradu ispustiti zrak. Baš mi je drago!

— Sagne se i odgurne pokrivač u stranu.

— Van iz kreveta! Napolje iz mogega grada! Van, van, odlazite iz Hills Cityja.

— Lopove! — žestoko će Reva.

Hitscock je na trenutak začuđeno pogleda, a onda povuče dim iz cigare.

— Poštanska je linija za Laramie ukinuta — reče. — To možemo zahvaliti Mattu Ballardu. Uspostavio je vlastitu poštansku liniju iz svoga grada. A drugo je društvo ovdje ukinulo svoju, jer sada više, navodno, nije unosna. Tako je Hills City ostao bez veze s vanjskim svijetom. Micali bismo održavati vlastitu s Bridgetownom — s Bridgetownom!

Prosiktao je ovu posljednju riječ, a tada se zapiljio u Ballarda.

— To sve je djelo ovog kočijaša četirnih kola! On je kriv što je društvo ukinulo liniju! Ali ja ću mu se odužiti! Istjerat ću ga iz svoga grada! Ako za pet minuta ne ne-

stanete, Ballarde, moji će vas ljudi izvući iz grada držeći vas za ušil

Okrene se vratima.

— Objavljujemo Bridgetownu borbu! S vama je završeno, Ballarde!

Nakon tih riječi iziđe.

Linc Lonestar ga prati bez riječi. Ali Ray Robertson zastane još trenutak pokraj vrata i reče oštro:

— Istjerali ste mene i druge kartaše onaj put iz grada, Ballarde. Za to sam vam još ostao dužan. I sada...

— Robertstone! — odjekne Hitscockov glas sa stepeništa.

Kartaš lako zadršće. Oči mu blistaju.

Žurno napusti sobu.

Reva Brand požuri vratima i zaključa ih. Vrativši se Mattu, on reče:

— To tvoje zaključavanje nema nikakva smisla, Revo. Snažan čovjek može jednim udarcem izbiti ta vrata. Hitscock zaista ima pravo: ovo je njegov grad! Nemam što tražiti ovdje. Potkopao sam mu vodu, uveo poštansku liniju, a ono je društvo ukinulo svoju zato što me dobro pozna i točno zna da mi ne može konkurirati. Hitscock ima dovoljno razloga da me mrzi. Zaista bi bilo previše tražiti da me podnosi u svom gradu.

Nakon male stanke nastavi:

— Idi, Revo, i nabavi mi jedna lagana kola. Dovoljno sam snažan da mogu voziti kola ako su im opruge donekle valjane i ako dobijem nekoliko pokrivača da mogu sjediti mekše nego u sedlu. Možeš li mi to nabaviti, Revo?

Ona malo razmisli i kimne.

— I sama posjedujem lagana kola na dva kotača s dobrim oprugama.

Tada požuri do ormara i počevaditi rublje i odjeću.

— Pokušaj nešto od ovog odjenu ti — reče žurno.

— A gdje mi je revolver? — mirno zapita Matt.

Reva malo oklijeva. Tada požuri do ormara i iz ladice izvuče opasač i oružje. Baci opasač s oružjem, još napola napunjen mecima, na krevet i brzo iziđe. Čuje kako u hodniku zove svoga slugu.

Matt nekoliko puta duboko udahne i izdahne. Tada sjedne i spusti noge niz krevet. Sjedeći na rubu svukao je spavaću košulju koju su mu navukli Reva i njezini pomoćnici, ali ga obuze vrtoglavica i on se sruši na krevet. Nekoliko trenutaka tako leži. Tada ponovo sjedne. Osjeća bolove i vjeruje da je opet počeo krvariti.

Ima tri rane, jednu na boku, drugu visoko na leđima, a treća je u stegnu.

Matt ogorčeno razmišlja: u ovom kraju zadobio je četiri rane i ostat će mu četiri ožiljka.

Navukao je preko glave novu potkošulju i flanelsku košulju. Začudi se što mu hlače dobro pristaju i kako Reva točno zna njegove mjere. Ali, tada shvati da je vjerojatno uzela njegove stare hlače kao mjeru.

Sada se odijeva stojeći. Vrti mu se u glavi, svladava ga slabost. Ostaje bez daha i počinje se znojiti.

Postaje očajan i na trenutak pomišlja da neće uspjeti, neće izdržati...

Ali nagon za samoodržanjem i volja da se ponovo potvrdi kao odlučan, žilav i teško pobjediv borac izmamili su iz njegovih dubina novu snagu.

Odjenuvši se do kraja, opasao se opasačem. Još orošen hladnim znojem, odjednom osjeti kako ga zahvaća snažan val vrućine i Matt pretpostavi da je to groznica. Pita samoga sebe koliko je vremena prošlo, jer mu se čini da se odijevao cijelu vječnost.

U tom razmišljanju prekine ga Reva. Dojurivši, naglo zastane i uzbuđeno poviče:

— Oh, zaista si se sasvim sam odjenuo. Za samo nekoliko minuta!

Na mjestu se okrenuvši, požuri i preko ramena mu dobaci:

— Sada imam vremena da spakujem neke stvari. Jer ja idem s tobom, Matte! Napuštam ovaj pokvareni grad.

Matt mirno stoji držeći se za krevet. Postaje mu jasno da će Reva zbog njega napustiti hotel i sve što je ovdje stekla. Ono što nije učinila zbog Jacka Powera, namjerava učiniti sada. Kad je Power morao otići iz grada, pustila ga je da ode. Nije ga slijedila. A sada se brzo i konačno odlučila.

Matt polagano udahne.

Tada pažljivo ode do vrata. Reva dolazi iz svog stana, vuče dvije velike torbe od nepromoćiva platna u koje je zacijelo natrpala sve što je u žurbi smatrala najpotrebnijim.

Odozdo je dojurio hotelski sluga.

Kola su pred vratima! A građani su bijesni i silno uzbuđeni. Ljute se na gospodina Ballarda. Mogu li vas odnijeti niza stepenice, gospodine?

Matt razmišlja. Tada kimne. Zašto bi se nepotrebno zamarao. Spuštanje niza stepenice iscrplo bi ga. Možda se tada ne bi mogao popeti ni u kola. A to želi pred očima građana učiniti vlastitim snagama.

Vrlo jak i krupan Crnac podigne ga u naručje. Stepenice škripe pod njihovom težinom od gotovo dvije stotine kilograma. Crnac ga nosi oprezno i bez napora kao da je Matt poput pera.

Dolje u predvorju čekaju tri čovjeka. Iskrivljenih lica, pokazuju zube. To su Hitscock, Lonestar i Robertson.

Hladno se rugajući, Hitscock reče:

— Prilično ste točni, gospodine Ballarde. A kako vidim vašu dobru volju, neće me smetati ako preporučite rok od pet minuta. Ali savjetujem vam da vrlo brzo napustite grad. Građani su prilično bijesni zbog ukidanja poštanske linije. Moglo bi se dogoditi...

Zašuti, ugledavši Revu kako dolazi niza stepenice sa svoje dvije putne torbe.

— Što je, Revo? — zapita Hitscock. — Zar idete s njim?

— Napuštam s njim ovaj grad — odgovori ona. — Vozit ću kola i odvest ću ga njegovim ljudima. Ostat ću pokraj njega — zauvijek! Jeste li shvatili? Bit ću pokraj njega! Ne isplati se, prema tomu, da šaljete neke pasje sinove...

Zašutjela je, shvativši da je htjela izgovoriti svoje najtajnije bojazni, a to je, zapravo, već i učinila. Brzo pogleda Matta, koga je Crnac već osovio na noge. Matt joj mirno uzvratil pogled.

Hitscock, međutim, pogleda Revu:

— Vi se nećete odvesti s njim, ne, Revo, vi ne! To je preopasno. On je stvorio sebi previše neprijatelja u ovom kraju. Na mogu preuzeti tu odgovornost, Revo. Linc, odve-

di je gore! A ti, Crnče, odnesi na-
trag torbe gospođice Brand!

Crnac se i ne pomače. Upitno po-
gleda Revu. Vrlo je visok, snažan i
jak. Sviđa mu se posao u ovom ho-
telu, a žena mu radi tu kao kuhari-
ca. Hrabar je i vjeran. Borio bi se,
ako bi to Reva od njega zahtijeva-
la.

— Crnče... — poče Lonestar, koji
je došao iz Teksasa i nikome ne zna
pravo ime.

— Poslušaj, Saul — brzo će
Reva. — Poslušaj ih, inače će te ovi
banditi isprebijati.

Tada se okrene Hitscocku:

— Ovo što sada radite, to je odu-
zimanje slobode. Zahtijevam da me
pustite da se s gospodinom Ballar-
dom odvezem iz grada!

— A ja zahtijevam da ostanete u
Hills Cityju i u ovom hotelu — od-
govori on. — Osjećam se silno odgo-
vornim za vašu sigurnost, Revo. Ne
mogu vas pustiti da se po mrkloj
noći vozite divljom zemljom u ko-
joj sve vrvi od Ballardovih neprija-
telja. Ostati ćete ovdje, makar mi
moralno primijeniti i silu. Ako me ne
poslušate, Revo, glupi ste. Mi vas,
naime, možemo primorati. Odvedi
je gore, Linc.

— Svakako — potvrdi Lonestar,
jedan od onih rijetkih Teksasaša
koji nije džentlmen prema ženama,
jer su ga, vjerojatno, nekad gorko
razočarale.

On priđe Revu i uhvati je za
ruku.

— Lonestare, ako se budete pro-
stački vladali prema ovoj gospođi,
pozvat ću vas zbog toga na odgovor-
nost! Budite oprezni, Lonestare!

On pusti Revu i brzo priđe Mat-
tu.

— Jedva i stoji na nogama — pri-
gušeno izgovori. — Niza stube ga je
morao nositi ovaj prljavi Crnac!
Ali drži velik govor i prijeti meni,
Lincu Lonestaru!

On podigne ruku i udari Matta u
desni i lijevi obraz. Čuje se glasni
pljesak. Ballard otetura do zida i
tamo se osloni. Koljena mu dršću.

— No, ipak nosiš revolver — po-
drugljivo reče Lonestar. — Ipak si
ti velik čovjek. Gradiš grad, uvodiš
poštanske i teretne linije, u hipu
osvajaš srca lijepih žena, pobjeđu-
ješ okorjele momke poput Shanea i
Slatera, »tigra« Bannistera i ostale.
No, naprijed, Ballardel! Hoćeš li mi
još jednom zaprijetiti?

— Otiđi do kola i odvedi se, Mat-
te! — zabrinuto poviče Reva, a on
shvati da joj ne može pomoći i da
bi morao biti sretan ako se uspije
bez novih neprilika i poniženja od-
vesti iz grada.

I stoga bez riječi krene teturaju-
ći.

Mora proći pokraj Hitscocka i
Robertsona. Kartaš Robertson ga
promatra. Oči mu neobično nemir-
no i uzbuđeno svjetlucaju.

— Danas plaćaš svoj račun —
dobaci Robertson. — Otjerao si me
iz nekoliko željezničarskih logora u
Nebraski, mene i moje ljude. Jedan
je od njih bio moj brat. Danas mi
plaćaš za to što je jedan od tvojih
revolveraša ubio mog brata.

Matt to čuje i uplaši se, jer sada
zna pouzdano ono što je prije samo
slutio: Hitscock je odabrao Robert-
sona da ubije njega, Matta Ballar-
da. I samo ga zato i tjeraju sama i
bolesna iz grada. A buduće da je
stvorio sebi dovoljno neprijatelja,
krivi za njegovu smrt bit će Shaneo-
vi banditi ili kauboji stočara. Raz-

glasiti će da je u zemlji ostalo još nekoliko pripadnika Shaneove bande da bi ga ubili. Ili će se pričati o nekim divljim kaubojima koji su htjeli osvetiti poniženje svojih gospodara.

Tako će to biti.

Matt to sada zna. Odaju mu to riječi kartaša što sikte od mržnje i pobjedonosna osjećaja. A otkriva mu to i sam ton njegova govora.

Matt šuti. Teturajući i šepajući stao je na nogostup i jedino žarko želi da ga ne svlada slabost, da izdrži.

Vani stoje ljudi, građani Hills Cityja. Ne samo muškarci, ovaj put ima i žena. Neka žena glasno i kreštavo viče:

— To je on! To je onaj lopov koji je upropastio naš grad! To je on! Trebalo bi mu oderati kožu! Ej, Ballard, moj muž i ja uložili smo cijelu našu ušteđevinu u remenarsku radionicu. A vi upropaštavate naš grad!

Njezine riječi prati odobravanje, prijetnje i psovke okupljenih.

Matt, šepajući i teturajući, prilazi laganim kolima na dva kotača koja čekaju uz rub nogostupa. Saul je dovezao vozilo točno pred ulaz u hotel. Matt ne mora učiniti ni koraka previše.

Već pri prvom pokušaju uđe u kola, iako se gotovo sručio na sjedalo. Nije mogao zatamiti stenjanje, ali ono se nije čulo zbog sve glasnijeg, prijetecćeg mrmljanja i psovki okupljenih građana.

Matt oslobodi uzde i prihvati bič. Namjerava brzo krenuti.

Ova je gomila ljudi poput hajke. Još stoji, ali kad se on udalji, krenut će s užitkom u lov.

— Zašto si nam to učinio, lopove? — zaurla neki muški glas.

Matt ne može postupiti drugačije. Mora odgovoriti.

— Poslušajte me! — poviče promuklo i ogorčeno od bijesa. Rane ga peku i jedva se još uspravno drži, ali Matt Ballard je suviše toga preturio preko glave da bi se sada povukao kao kukavica.

— Saslušajte me! Ovaj je grad imao šerfa! Ali banditi su ga uspješno ubili. To ste svi vidjeli. Ovo je grad u kojem nema sigurnosti, nemilosrdan je, neprijateljski i bez ikakva osjećaja odgovornosti. Ovo je bijedan grad. A njime vlada čovjek koji potajno posjeduje banku i htio bi upropastiti doseljenike kako bi mu pripala sva zemlja. Došao sam u ovaj raj, ljudi, zato da bih otkupio žetvu od doseljenika. Moj je posao da kupujem pšenicu i da se pobrinem za prijevoz. Mogli ste ovdje imati grad doseljenika u kojem bi se trgovalo i koji bi napredovao. Ali vi niste kao grad dovoljno zreli. Dopuštate da vam gospodari čovjek kome je svejedno kako će se razvijati grad. On bi se samo htio dokopati doseljeničke zemlje. Taj je čovjek Hitscock! A on nije podnosio da ja...

Nije mogao nastaviti. Pokazalo se da Hitscock ima među okupljenima mnogo svojih ljudi. Svi ti momci, koji zavise od Hitscocka napokon shvatiše da ne smiju pustiti Matta da duže govori. I zato urlajući pojuriše prema kolima.

Matt prilično bespomoćno leži u kolima što se tresu. Ne može se odvrati slabosti.

Konj kasa cestom koja u noći djeluje poput svijetlosive pruge. Nekoliko se minuta prepušta instinktu

konja i ne bori se protiv iznemoglosti.

Ali tada se sjeti onog kartaša Robertsona koji ga mrzi još odonda kad ga je istjerao iz željezničarskog logora u Nebraski — i Matt opet sjedne.

Prihativši uzde što su mu ispale iz ruku, vozi najbrže što može. Ubrzo skreće s glavne ceste na uski put.

Uvjeran je da Robertson već odavno jaše njegovim tragom i samo čeka da se dovoljno udalje od grada.

Matt napokon zaustavi kola, jedva se izvuče i priveže konja za nekakvu granu. Polagano se udalji i sjedne malo dalje od kola, leđima oslonjen o krupno hrastovo stablo koje bi tri čovjeka jedva obuhvatila. Sada je zaštićen velikim kvrgavim korijenjem i niskim granama.

Matt izvuče revolver, drži ga u krilu spreman da opali. Sklopio je oči.

Sasvim dobro sjedi, i nije ga lako pronaći tu u tami, između korijenja i niskih grana. Može se mirno odmarati i osluškivati.

Da, mora se prije svega pouzdati u svoj sluh.

—0—

Nije dugo čekao.

Uskoro začuje jahača. I noću mogu se dobro slijediti tragovi, ako je zemlja suha i prašna. Progonitelj treba da jaše samo za vonjem prašine. U zraku, bez imalo vjetera, ta fina prašina što su je uzvitlali konj i dvokolica ostaje vrlo dugo.

Progonitelj ipak stalno zastaje. Čak je i sjahao kad je otkrio da je dvokolica skrenula s puta i sada stoji ispod drveća.

Mattov konj nekoliko puta zadašće, a to je progonitelju dovoljno. Matt uskoro razaznaje sjenku što se šulja oko konja i kola.

Nekoliko trenutaka ne čuje se ništa.

Tada odjekne Robertsonov glas pokraj kola.

— Ballarde! Ballarde! Nema smisla da se kriješ! Gdje si, Ballarde? Zar si nekamo otpuzao? Gdje si, ponosni momče? Ej, ne možeš mi pobjeći!

Matt ne odgovara.

Dobro mu je ovako sjediti i odmarati se. Zna da Robertson može postati još nervozniji i nestrpljiviji, a nervozan i nestrpljiv čovjek lakše pogriješi.

Robertson ne čeka dugo. Uskoro ponovo poviče:

— No, dobro, pričekat ću dok se razdani. Tada ću te lako pronaći u tvojoj rupi!

Matt ne odgovara i Robertson opet zaurla:

— Ej, a da zapalim vatru? Što će biti ako zapalim grmlje? Tada bi se sasvim lijepo pržio! Gdje si? Nisi daleko!

Tada Matt mirno progovori, a govori u šaku i u sasvim drugom smjeru, tako da Robertson ne može otkriti odakle dolazi glas.

— Ovdje sam, Robertstone. Samo dođi! Izišao sam već nakraj i s posve drugačijim momcima. Naprijed, čekam te! Samo dođi i pokušaj zaraditi revolverašku nadnicu koju ti plaća Hitscock!

Matt namjerno govori kao da Robertsona drži plaćenim ubojicom. Jer ako on to nije, zacijelo će se pobuniti.

Robertson odmah protestira.

— Budalo! — reče krijući se iza kola. — Ti me držiš unajmljenim revolverašem, jednim od onih jadnika koje se može unajmiti! Oh, bez mene Hitscock ne bi postao moćan čovjek. Nikada ne bi dobio banku u svoje ruke. Na početku mu je silno nedostajala gotovina, ali ja sam mu je nabavio. Jesi li razumio, Ballarde?

— Baš sve, Robertstone — reče Matt, a glas kao da mu sada dolazi iz još veće daljine. — Usprkos tomu, sada si još bjedniji nego nekada u Nebraski, Robertstone. Šuljaš se poput štakora oko bolesnog čovjeka i ne usuđuješ mu se prići. Čekaš dok zaspi od iscrpljenosti. I tada ćeš doći i ubiti ga. Još si bjedniji, Robertstone, nego onda. Trebalo je da Hitscock pošalje sposobnijeg čovjeka.

— Nije me poslao Hitscock. Mogao je to obaviti i Lonestar. Ali ja sam to htio osobno obaviti zato što nikada neću zaboraviti kako si nas onda istjerao iz Nebraske i kako je moj brat ležao u kolima bez krova, izložen hladnoj kiši. Uvijek mislim o tomu kako smo prekasno stigli u grad. Moj je brat već bio mrtav, a kad izađe sunce, bit ćeš mrtav i ti, Ballarde.

Kad je zašutio, odjekne nečiji glas.

— Od toga neće biti ništa, Robertstone! Ništa od toga neće biti!

Uplašivši se, Robertson glasno kriknje. Naglo se okrene i počne divlje i nepromišljeno pucati kao da mu je u pitanju život, kao da ga je napalo na desetke Indijanaca.

Pod svjetlom vatre iz vlastita oružja razazna visoku pojavu nekog muškarca i tek tada shvati da to

nije Ballard. Glas mu je drugačiji, a čovjek djeluje vitkije.

Opalivši četvrti put, ugleda vatru iz protivnikova oružja. Nešto ga udari u glavu; on više ne shvaća što je to.

Bezglasno se sruši. Nakon Jessea Shanea, Emmeryja Sullivana i Jacka Powera on je četvrti čovjek koji je izgubio život u ovim okršajima.

Matt čuje prigušeno disanje nekog čovjeka. Zna da to nije Ray Robertson.

Tada začuje poziv:

— Ballarde? Matte Ballarde?

— Ovdje sam — odgovori Matt. — A tko ste vi?

— Ja sam Ben Sanderman — začuje Matt. — Dolazim k vama, Ballarde!... Oh, vjerujem da sam ubio ovog Robertsona, ali ne mogu pogledati da li je mrtav... ne mogu...

— Ostanite gdje jeste, Bene, dolazim — reče Matt ustajući, podupirući se o izdanke korijenja.

Nekako je uspio doći do kola. Tamo se čvrsto pridržao i cijelu se minutu odmara teško dašćući. Čuje Bena kako dolazi.

— Pripalite tu svjetiljku, Bene — reče mu.

— Da sam znao, Ballarde da još možete stajati na dvije noge, a vjerovatno i boriti se, ne bih se uplitaao. Ali htio sam vam spasiti život. Bio sam u Hills Cityju. Vidio sam kako ste se odvezli. Otišao sam u hotel i doznao od Hitscocka da vas je istjerao iz grada. Slijedio sam vas, pokušao stići. A onda sam spazio ispred sebe nekog jahača. Uskoro mi je postalo jasno da vas taj jahač prati. Tada sam ostavio svog konja i došuljao se dovde. Bio sam dobro zaštićen i mogao sam čuti svaku riječ.

Govoreći to, zapalio je svjetiljku. Oba se čovjeka gledaju pod žučkastim svjetlom svjetiljke. Matt opazi kako je Ben silno uzbuđen.

— Spasili ste mi život — jedva izgovori Matt. — Ne bih više mogao dugo ostati budan. Robertson bi me za sat ili dva lako ubio. Spasili ste mi život, Bene!

Nakon što je ovo rekao, promatra Bena koji kao da se napokon oslobodio teškog tereta.

—0—

Ben Sanderman otpremi mrtvaca u grad liječniku.

Hitscock je doznao novost za vrijeme doručka. Začuvši je, oljušti vrh kuhana jajeta.

— Dobro je, doktore — reče. — Svaki je čovjek svoj vlastiti čuvar. A Ray Robertson je bio odrastao muškarac. Očito se htio osvetiti Ballardu zbog nečega što se dogodilo prije nekoliko godina u Nebraski. No, dobro, pobrinut ću se za Robertsonov pogreb, jer se on često kartao u mom salunu.

— Nije li vam on bio i prijatelj i ortak? — mirno zapita liječnik.

— Niste li namjeravali napustiti Hills City i preseliti u Bridgetown? — mračno i ljutiće odgovori Hitscock.

Liječnik se udalji, odlučivši u tom trenutku da će još danas napustiti grad bez obzira da li mu je kuća u Bridgetownu već dovršena.

Hitscock pak pogleda svog revolve-raša Lonestara.

— Sada si ti na redu, Linc. Ray Robertson je htio nešto učiniti iz vlastita zadovoljstva, zar ne? Bila je to njegova zamisao. Pogriješio je i platio glavom. Sada bih htio znati, Linc, zašto te ja tako dobro plaćam. Ali, ne mislim da izvršiš ubojstvo,

čuješ li? Ne mislim da moraš ubiti Ballarda. Zahtijevam od tebe da on poslovno propadne. Od njegove smrti ne bi imao nikakve koristi, ako bi on prije toga otkupio žetvu od doseljenika za gotovinu. Shvaćaš? Kad bi doseljenici htjeli u jesen Ballardovim čekovima isplatiti svoje dugove, ne bih priznao te čekove. Doseljenici bi mi morali staviti na stol gotovinu.

— A bilo bi teško dopremiti toliko gotovine u ovaj grad — otegnuto i kao nehajno odgovori Lonestar.

—0—

Probudivši se, Matt shvati da još sjedi u kolima, a cijelo mu je tijelo ukočeno i prepuno boli.

Potrebno mu je neko vrijeme da se sjeti svega što se dogodilo.

Prije zore svladala ga je slabost i tada je u kolima utonuo u san nalik na nevjesticu.

Dobro je što sije sunce jer on dršće od groznice.

Odjednom začuje topot kopita. Osvrnuvši se, ugleda Ollieja i nekoliko svojih kočijaša.

— Prije nekoliko sati došao je Saul iz hotela Reve Brand — objasni Ollie, promatrajući ga s olakšanjem. — Sve nam je ispričao. Odmah smo krenuli, raspršili se u nekoliko smjerova i tražili te. Da odjašemo u Hills City i oslobodimo Revu Brand?

— Nije potrebno — odgovori Matt. — Hitscock je samo htio da ja sam napustim grad kako bi me Robertson mogao ubiti bez svjedoka. Reva će moći danas napustiti grad bez teškoća.

Promatrajući se nakon tih riječi kao dva čovjeka koja se vole, koja jasno osjećaju uzajamnu naklonost i

vrlo dobro znaju koliko su odani jedan drugome.

— Lijepo te je još vidjeti živa, gospodaru — izjavi tada Ollie. A ono »gospodaru« samo je brana koju on uvijek iznova postavlja, vjerojatno zato što želi ostati samo predvodnikom, a odanost mu je toliko nesebična da Ollie neće nikakve povlastice koje bi kao Mattov prijatelj zacijelo mogao imati. Ne želi oduzeti Mattu mogućnost da mu i dalje zapovijeda.

Još se promatraju. Tada Matt reče:

— Nočas sam imao mnogo sreće. A mislim da mi je Ben Sanderman spasio život. Dođi, Ollie, sjedni pokraj mene. Odvezi se sa mnom u Bridgetown. Prokleta sam umoran, ali ne toliko da ne bih mogao s tobom razgovarati o ovoj zemlji, o svojim planovima i o tisućama drugih stvari. Morat ćemo sagraditi hotel, velik i lijep hotel.

Stigli su i ostali jahači koji su se rasporedili u obliku širokog lanca i posvuda u udolinama i ispod drveća tražili Matta. Kočijaši i doseljenici. Među njima je i Mike Crook, iako on slabo jaše.

Svi se radosno smiješe i promatraju Matta.

Sretni su što je živ i što je ponovo s njima.

I kad se Ollie sada popeo u kola i uzeo uzde, svi jahači prate kola poput počasne pratnje.

Poslije, kad su stigli u Bridgetown, posao je na trenutak bio prekinut. Čekići, pile, lupa i povici, sve je utihnulo.

A velikim je logorom, koji će uskoro postati pravi grad, potekla vi-

jest: Matt Ballard je ponovo ovdje! Ballard se vratio!

—0—

Na sreću, liječnik je već idući dan stigao iz Hills Cityja u Bridgetown. Mattu je, naime, postalo vrlo loše. Rane su mu se putem otvorile, a rana na stegnu se i upalila.

No liječnik nije imao pune ruke posla samo s Mattom. Tih se dana rodilo i nekoliko djece. Kao da se nekoliko dosljeničkih žena dogovorilo i čekalo da rode tek kad im bude na raspolaganju pravi liječnik.

Dogodilo se još nešto.

Reva Brand je stigla iz Hills Cityja.

Ollie ju je dočekaao i odveo Mattu koji se prevrtao u temperaturi.

Nekoliko je trenutaka, zaustavivši dah, stajala pokraj kreveta i zabrinuto ga promatrala. Tada uzdahnivši reče:

— Još je živ! Sanderman je dopremio mrtvog Robertsona u grad i svima ispričao zašto je morao ubiti kartaša.

Reva načas zašuti, skine šešir, pogleda Ollieja te nastavi:

— Kao da sam predodređena da uvijek negujem Matta dok ozdravi. Počelo je tako u mom hotelu u Hills Cityju, a sada se nastavlja. Stanovat ću, Ollie, u nekadašnjoj splavarevoj kući dok Mattu bude potrebna pomoć.

— To sam vas baš htio zamoliti, gospodo — reče Ollie.

— Zašto me ne zovete jednostavno Reva, Ollie?

Crvenokosi čovjek iz pokrajine Uvalde mirno i čvrsto pogleda crvenokosu ženu.

— Hvala vam — promrmlja — počašćen sam što vas smijem zvati Reva.

Tada iside da bi ljudima odredio posao.

Istina, Ballard leži bolestan u krevetu, no ima predvodnika koji ga gotovo potpuno zamjenjuje; od dana do dana sve se uspješnije snalazi i može preuzeti na se i planiranje i izvedbu.

Ollie je valjan čovjek. I sam bi, zahvaljujući svojim sposobnostima, mogao biti negdje gospodarom, ali zadovoljan je da bude Ballardov predvodnik.

Oko podneva dojahala je neka žena. Ollie je pozna. To je Patricia Sanderman.

— Mogu li ga vidjeti? — zapita, a on zna da misli na Matta.

Ollie odmahne glavom.

— Još je u groznici, ali izvući će se. Sada imamo pravog liječnika koji je dopremio sa sobom puna kola prašaka, masti i različitih lijekova. Osim toga, njegovateljica mu je takva da bolju nije mogao dobiti.

— Reva Brand? — zapita Patricia.

— Ollie kimne.

— Najbolju njegovateljicu koju je mogao dobiti... — Vaš mu je brat spasio život. To je plemenito i ljudski, pogotovu stoga što je on jednom istukao Bena i...

— Tome sam ja bila krival — žestako ga prekine Patricia. — To sam ja upriličila, vjerojatno zbog taštine i hirovitosti. Htjela sam izazvati Jima Slatera, htjela sam ga izbaciti iz njegova mira, a u Matta sam naišla na pogrešnu adresu. Stidjela sam se i bila sam luda od bijesa. I zato sam nahuškala brata. Matt ga je istukao, a onda ga je Ben zamrzio. A tada se dogodilo ono

strašno, ubio je Sullivana i od toga je trenutka postao silno nesretan. Jasno, ovdje ne postoji zakon. Nemamo ni šerifa ni suca. Ali Ben je to primio vrlo teško k srcu. Bio je nesretan i neprekidno je o tome razmišljao. Tada je i opet ubio, ali ovaj put zato da bi spasio drugog čovjeka. Možda će mu to pomoći. Došla sam da bih razgovarala s Mattom o bratu, a i da mu se ispričam. Htjela bih...

— Ja zamjenjujem Ballarda, ja sam njegov predvodnik! I ako biste sjahali, vaš će konj dobiti malo hrane i može se odmoriti. Mogao bih vam pokazati sve što stvaramo ovdje. Mogli bismo i razgovarati. Možda ću vam ~~pa~~ tome objasniti što je s vašim bratom Benom, kako bi mu se moglo pomoći i kako s njim valja postupati. Pokušajte jednom sa mnom kao s prijateljem i savjetodavcem, gospođice!

Ona ga, sjedeći u sedlu, malo sumnjičavo pogleda.

— Da, zaista ne znam što bi trebalo da učinimo — odgovori. — Mi stočari bit ćemo pobijeđeni. Ben je, uz to, prilično očajan zbog toga jer je ubio dva čovjeka. Ne znam što bi valjalo učiniti da sve ponovo bude kako treba. Bila sam već kod Slatera i Bannistera. Oni su ponovo pri svijesti, ali su silno osvetnički raspoloženi i žele početi rat čim budu mogli ponovo uzjahati i voditi svoje momke. Zaista, ne znam...

Patricia je zašutjela i skočila iz sedla.

Ollie je dočekao i oprezno stavio na zemlju. Ona spazi da je i on vrlo visok i snažan. Smiješak mu je blag, a oči mu odaju nešto što izaziva povjerenje.

— Dođite — pozove je Ollie. — Navest ću vas na druge misli. Što se pak Slatera i Bannistera tiče — no, oni će uvidjeti da se ne mogu zadržati u brdo, a to brdo se stvara ovdje. Vrijeme slobodnih pašnjaka bliži se kraju. Veliki će rančeri uskoro morati poštovati granice svojih malih susjeda. To će shvatiti i Slater i Bannister... Dođite, gospodiце Patricia! Vašem se posjetu zaista radujem.

Ona ga slijedi.

I odjednom je svjesna kako joj ovaj crvenokosi Teksašanin ulijeva mnogo povjerenja, samouvjerenosti i hrabrosti.

VIII

Dani prolaze. Matt polagano ozdravljuje. Otprilike dva tjedna kasnije ponovo može hodati svojim gradom.

Ali jedva ga i prepoznaje.

U ta se dva tjedna napokon pretvorio iz primitivnog logora u granični grad.

Matt svuda zapaža rezultate rada svojih marljivih ljudi.

Stigavši do mosta, promatra kola što se kotrljaju preko njega. Čuje zvukove pilane u pogonu i mlina. U spremištu teretnih kola utovaruju se u dvadeset kola i njihove prikolice vreće brašna. To su vreće od skoro stotinu kilograma, ali ih snažni ljudi prenose kao od šale.

Matt čuje dubok i miran glas svog glavnog kočijaša kako dijeli zapovijedi.

A u uredu

BALLARDOVE TERETNE LINIJE, PODUZEĆA ZA GRADNJU GRADA I PRODAJU ZEMLJIŠTA DOSELJENICIMA

nailazi na svog predvodnika. Ollie je nagnut nad dugački popis robe. Opazivši Matta, pogledao ga je i s olakšanjem povikao:

— Sada znam što je zaboravljeno! Doknadni prienosni remeni za parni stroj! Matt, naručio sam parni stroj u Laramieju. Potreban nam je. Ako bi u ovoj rječici katkad bilo premalo vode, naša bi pilana i mlin morali prestati raditi.

— Tako je, ortache, — suho odgovori Ballard. — Ono što ti naručiš, u redu je, ortache.

— Ortak? — ozbiljno zapita Ollie.

— Ortak — kimne Matt. — Dok sam se ja izležavao u krevetu, ti si obavljao sav posao. U ovom smo kraju ortasi u svim poslovima. A ako to ne želiš... tada ćeš već vidjeti!

Produživši put, promatra život i metež u ovom malenu gradu što je za samo nekoliko tjedana nikao iz zemlje. Promatra ljude koji izlaze iz trgovina. Posvuda vodi doseljeničke obitelji, djecu, pridošlice koje su ostavile svoja kola ispred grada. I tada spazi skupinu muškaraca koju vodi njegov stari ratni drug Buck Morgan.

Doseljenici ga pozdravljaju.

Osjeća njihovu zahvalnost poput snažne struje. Oni točno znaju što je sve morao preuzeti na se i poštuju ga zbog toga. Zahvalni su što će im pošteno platiti žetvu. Znaju da i on pri tome zarađuje, ali to je poštena zarada koja pripada svakom časnom trgovcu.

Oni su ovdje s njegovom pomoći postali prava zajednica.

Ljudi pozdraviše Matta.

— Kamo jašete u tako velikom broju? — zapita ih. — Je li to, možda, potjera za nekim banditima?

— Ne, Matte — odgovori Buck Morgan. — Ovih dana dospijevaju naši dugovi u City Hillsu. A mi ih ne želimo podmiriti tek posljednji dan. Krenuli smo u Hills City. I nadamo se da će tamošnja banka priznati tvoje čekove.

— Pričekajte još nekoliko dana — odgovori Matt. — Za nekoliko dana otvorit ću ovdje u Bridgetownu banku i isplatiti čekove gotovinom. Ne vjerujem, naime, da bi banka u Hills Cityju priznala moje čekove — ne ona banka! Istina, banke u svim državama priznaju moje čekove, ali ona u Hills Cityju zacijelo ne. Pogriješio sam što se nisam pravodobno pobrinuo za gotovinu. Morao sam misliti i na to...

— Bio si bolestan, a tvoj je predvodnik imao pune ruke posla, ali bilo nam je odlično. U tvojim smo trgovinama dobivali sve što nam je bilo potrebno. Mi ćemo ipak odjahati u Hills City, Matte, i pokušati tvojim čekovima platiti u banci.

Matt kimne i odstupi. Gleda za jahadžima.

Netko mu prilazi. Čuo je šuštanje suknje. Pogledavši u stranu, ugleda Revu koja ga uhvati za ruku.

— No, jesi li zadovoljan, veliki čovječe? — zapita.

— Moram dopremiti vreću novca ovamo — odgovori on. — A budući da sam ponovo na nogama, ti bi se mogla odvesti u Laramie i tamo kupiti sve što nam treba za svadbu.

Znaš, postoji mnogo toga što ja ne mogu naručiti i dopremiti ovamo. Žena mora sama izabrati neke stvari.

Ona ga iznenađeno pogleda. Tada uštipne svoj obraz i ozbiljno zapita:

— Jesi li maloprije rekao da bih se morala odvesti u Laramie i tamo kupiti sve što nam je potrebno za svadbu... NAŠU SVADBU?

Matt kimne.

— Tako sam rekao. Ili se, možda, ne želiš udati za mene?

Ona očito hvata zrak.

— Je li ovo sada, tvoja ženidbena ponuda?

Njegovo blijedo i omršavjelo lice malo potamni.

— Točno, bila je to moja ženidbena ponuda. Oprosti mi, ako to nisam izveo poput dobro odgojena i obrazovana džentlmena i kleknuo do nogu svoje odabranice i tada biranim riječima, što plamte od ljubavi, zamolio njezin pristanak. Znaš, ja sam samo jednostavni kočijaš koji se boji da bi mogao biti odbijen. Dakle, što je, djevojko? Hoćeš li se odvesti u Laramie i tamo kupovati sve što nam treba za svadbu? Osim toga, uskoro će biti otvoren nov hotel, pa nam treba i novo posuđe, posteljina i sve za sobe prve kategorije. Na kraju, htio sam zamijeniti taj novi hotel za onaj tvoj u Hills Cityju.

Sada se Reva razlijeću.

— Hotel u Hills Cityju ne vrijedi ništa — oporo reče. — I to zato što je Hitscock svojim postupkom prema tebi ostavio cio grad bez budućnosti. Nijedna kuća u Hills Cityju ne vrijedi. I zbog toga neću mijenjati hotel u Hills Cityju za ovaj u Bridgetownu samo zato što se mene želiš oženiti i što te volim.

— Revo, jesi li rekla da me voliš? Znači li to, možda, da pristaješ?

— Što mogu, kad me želiš — Reva se nasmiješi. — Ne bih mogla učiniti ništa protiv toga, zar ne? Htjela sam s tobom otići još prije više od dva tjedna. Hitscock mi nije dopustio. I onda sam došla malo kasnije... Jer te volim, Matte.

— Tada je sve u redu.

— o —

Opazivši kako je u Hills City ujahalo dvadesetak doseljenika, građani se okupiše na ulici.

Ali ubrzo shvate da ih doseljenici ne namjeravaju napasti nego jednostavno žele isplatiti svoje dugove banci. I to ih smiri. Sada čekaju.

Iza šaltera ograđena rešetkom stoji mršavi John Malone šiljaste brade. Ova je banka nekada pripadala njemu, a sada je on samo Hitscockov namještenik.

Jedan od doseljenika glasno reče:

— Htio bih platiti svoje dugove. Zovem se Patrick O'Connor, a ovo je ček što ga je ispostavio Matt Ballard na iznos od tisuću dolara. Htio bih unovčiti ovaj ček na svoj račun. Tada bih, nakon odbitka duga, trebao dobiti još dvije stotine sedamdeset dolara u gotovom. Molim lijepo!

Nakon što je izgovorio ove riječi — muk. Svi, naime — i građani koji su ušli u banku — htjeli su čuti što će odgovoriti upravitelj banke.

Nakon duge stanke začu se glas. John Malone odgovori bezbojno, na njemu svojstven način:

— Ova banka ne priznaje čekove. Matta Ballarda. Ova banka zahtijeva da dugovi, zajedno s kamatama, budu isplaćeni u gotovini.

Više ništa nije rekao, okrenuo se i nestao, mršav, visok, otužno djelujući

jući u svom uredu. Blagajnik i knjigovođa mahnuše raširenim rukama.

— Svi ste čuli, ljudi! Nikakvi čekovi od Matta Ballarda! Morate donijeti gotovinu ili će banka idućeg prvog postaviti zahtjev za vaše potvrde o vlasništvu zemlje. Tako je to, ljudi! Ovdje će biti poslužen samo onaj tko plaća gotovinom!

Svi šute.

Doseljenici bez riječi izlaze iz banke. Kad su uzjahali, netko od okupljenih građana dobaci:

— Ej, vi, razbijači ilovače, zar već odlazite? Naš vam grad nije dovoljno dobar?

Doseljenici se okrenuše prema govorniku. Prepoznaše ga. To je vlasnik trgovine sjemenja i stočne hrane.

— Ne, Jed Miller, ovaj nam grad nije više dovoljno dobar — glasno odgovori Buck Morgan. — Ovaj grad nije htio postati doseljeničkim gradom — od samog početka. Pripadao je grubim kaubojima, banditima i ubojicama. Kukavički je ostavio na cjedilu hrabrog šerifa koji se htio pobrinuti za mir i sigurnost, tako da nas doseljenike nitko ne ometa pri kupnji. Ne, ljudi, ovaj nam grad nije dovoljno dobar! Imamo s onu stranu brežuljka bolji grad!

Izgovorivši to, podbode konja. Doseljenici ga šuteći slijede.

Iza njih tajac.

Grupe nijemo i nepomično stoje. Svi šute, ali su ogorčeni. Sada su svi shvatili isto.

Tada se otvoriše vrata banke. Izlazi Mervile Hitscock. Iza njega se pojavio njegov revolveraš Linc Lonestar. Obojica su bila u sobi upravitelja banke kad su doseljenici u predvorju na šalterima htjeli unov-

**o svemu
što
uzbudoje**

čiti svoje čekove koje priznaje i isplaćuje svaka banka u Laramieju i svaka druga velika banka na zapadu.

Svi netremice promatraju Mervileu. Jedna grupa, koja je zauzela nogostup, nevoljko ga propusti.

Kad se našao usred grupe, kovač iz Hills Cityja mu se obrati:

— Samo trenutak, gospodine Hitscocke!

Zaustavio se kad je grupa ostala iza njega. Tek tada se okrene on i njegov revolveraš koji ga prati poput sjene.

— Što hoćete, ljudi? — prilično grubo zapita Hitscock.

Kovač traži riječi. Ostali građani još šute. Nasta vrlo neugodna šutnja, ogorčena i sumorna, optužujuća i neprijateljska.

— Zašto upropaštavate naš grad, gospodine Hitscocke? — napokon zapita kovač.

Hitscock pritisne svoje mesnate usne o zube i iskrivi ih.

— Ne upropaštavam ovaj grad, ljudi — promuklo izusti. — Ako doseljenici do kraja mjeseca ne isplate dugove, preuzet ću im zemljište. Tada u ovom kraju neće više biti doseljenika. Tada ću biti vlasnik velikog zemljišta koje će zapošljavati više od stotinu ljudi. A ti ljudi, koji će zacijelo imati i obitelji, kupovat će ovdje, zato što ću ih ja plaćati. Što biste više htjeli? Pričekajte! Ovaj će grad uskoro ponovo postati vrlo živ. Doseljenici će otići, ali zato dolaze moji radnici! Samo pričekajte!

Okrenuvši se, ode. No prije nego što je s Lincom ušao u svoj salun, zapovjedi mu:

— A sada na posao, Linc! Doseljenici će sa svojim čekovima odmah

otrčati Ballardu i zahtijevati od njega gotovinu. Da bi im je mogao na vrijeme nabaviti, mora poslati izvanrednu kočiju koja će dopremiti iz Laramieja vreću novca.

— Već sam odabrao prave momke s kojima ću se dočepati tog novca — promrmlja Lonestar.

IX

Matt promatra poštansku kočiju koja će uskoro krenuti. Ollie mu prilazi.

— Rado bih i sam krenuo s vama — kaže Matt. — Ali teško bih izdržao dugu vožnju, Ollie. Predosjećam nešto loše, to ti posve iskreno kažem. Doseljenici ne mogu unovčiti moje čekove. Banka, iza koje stoji Hitscock, traži gotovinu. Doseljenicima umjesto čekova moramo dati gotovinu. A sve to dobro zna i Hitscock! Već je previše ušao u igru da bi je sada napustio. Kladio bih se gotovo u sve na svijetu da će napasti transport novca.

— Samo reci što da učinim — promrmlja Ollie.

— Ovaj put to ne mogu, jer sve što bih danas rekao, moglo bi biti i pogrešno. Moraš se pouzdati u vlastiti razum, Ollie.

Crvenokosi predvodnik kimne.

— No, dobro! Ali kako bi ti postupio? To mi valjda možeš reći, zar ne?

— Krenuo bih iz Laramieja kako je uobičajeno, a škrinju za novac ispunio bih kamenjem. Ne bih krenuo kočijom nego bih je slijedio na konju. Novac bih prevezao na teretnom konju. Kad napadnu poštan-

NOVI HIT! HITCHCOCK

bira za vas

Na 144 stranice najbolje kriminalističke pripovijetke poznatih svjetskih autora u izboru majstora trilera, glasovitog filmskog redatelja Alfreda Hitchcocka! Novo, napeto, zabavno, uzbudljivo! Za mlade i stare ljubitelje krimi-literature!

Potražite kod svog prodavača novina svakog 25. u mjesecu –

**HITCHCOCK
BIRA ZA VAS**

sku kočiju, skrenuo bih i zaobilazno dopremio novac. Ne bih se upuštao ni u kakvu borbu, samo bih jahao, mijenjao na našim stanicama konje i ne bih se tamo zadržavao duže no što bih morao. Tako bih ja postupao, Ollie, ali tebi cijela ta situacija može izgledati sasvim drugačije. Ti moraš, prijatelju, prenijeti pedeset tisuća dolara u zlatnicima i sitnim novčanicama. To je prilično velika i teška hrpa novca. Samo kovanog novca bit će dvije pune vreće. Dosta je da ti samo ustrijele konja koji nosi tereť.

Ollie kimne.

— Možda ću učiniti tako. A kočijašima i tobožnjim pratiteljima novca reći ću da se nikako ne upuštaju u borbu. Ali što je s Revom? Morao bih je povesti sa sobom u Laramie. Da se kočijom i vrati kući?

— Ona će doći dan ili dva kasnije s neakvom drugom kočijom.

Nakon tih riječi obojica se okrenuše. Dolazi Reva. Prelazi dvorište.

Odjevena je u zelenkasti putni kostim koji još više ističe ljepotu njezine crvene kose. Skladno korača, ustanoviše oba muškarca. A smiješći se prepuna neke unutrašnje radosti.

— Radujem se kupovanju u Laramieju — reče. — Već čitavu vječnost nisam vidjela vlak. A tamo imam prijateljicu koja je otvorila modni salon. Bila ti je to dobra zamisao, Matte, da mi još jednom dađeš dopust prije nego me, kad ti postanem ženom, zatvoriš u podrum i postanem, uz kruh i vodu, tvoja zatvorenica.

Reva se sretno nasmije. Djeluje vrlo mladenački. Matt je iznenađeno promatra.

— Zatvorit ću ja tebe u zlatni kavez — odgovori. — A šaljem te u Laramie da se tamo opskrbiš svim mogućim stvarima. Nemoj zaboraviti prave zavjese i tapete, a ni sve one stvari koje su potrebne za novorođenče. Hoću da sve to imamo u kući.

— U zlatni kavez? A na koju kuću misliš? Staru splavarevu kuću? — šaljivo zapita.

Matt pokaže gore prema brežuljku odakle se pruža pogled na rijeku i dolinu.

— Tamo gore na visoravni, vidiš li?

Reva i Ollie pogledaju.

— Tamo neki ljudi baš nešto rade — napokon će Reva.

Matt kimne.

— Grade našu kuću. Još dok sam ležao u krevetu dogovorio sam se s Peteom Brittom da počne pripreme. Drvo je već gore, izmjereno i izrezano. Bit će to prekrasna drvenjara. Vidjet ćeš je kad se za nekoliko dana vratiš iz Laramieja! Po vedrom ćeš je vremenu moći spaziti s deset milja. Bijela oguljena brezova stabla isticat će se na zelenoj padini. Tamo gore postoji i izvor, a načinit ćemo i kolni put, tako da će se klima moći do kućnih vrata. Odvezi se u Laramie, Revo i kupi sve što ti je potrebno!

Ona ga pažljivo promatra.

— Nekako osjećam da me ne šalješ odavde zato da bi me razveselio i da bih, vrativši se kući, kao iznenađenje, ugledala tamo gore završenu kuću! Pomišljam da me želiš skloniti s puta zato što ti se prikrada nešto opasno. Ja...

Ona mu priđe i zagrlji ga. Ne hajući za ljude koji ih tu i tamo pogle-

daju, ona se uspravi na vrške prstiju i poljubi ga.

— Volim te — reče. — A zato što je tako, želim točno znati zašto me šalješ u Laramie.

— Zbog kupovine! Zato što se bojim kupiti nešto što se tebi kasnije ne bi svidjelo. To je ono!

Zagrlivši je, odvede je do kočije.

— Već kasnimo dvije minute — reče vozač — a stajem još ispred pošte i hotela. Moram povesti još dva putnika i ponijeti poštansku vreću.

— No, onda... — Matt pomogne Revi da uđe u kočiju. Odstupi i skinе šešir.

Ollie prođe pokraj njega lagano ga lupnuvši po nadlaktici.

— No, dobro, Matte — reče i tada se popne u kočiju i sjedne pokraj Reve.

Matt gleda za njom.

Lagao je Revi. Ne šalje je odavde samo zato što je hoće razveseliti i omogućiti da sama kupi sve stvari za kućanstvo.

Sluti da se sada približava završna borba. Hitscock će zacijelo poduzeti sve da ga ugrozi. Točno zna da se Matt već jednom zbog Revina poziva u pomoć izložio velikoj opasnosti.

Dakle, zbog mračnih slutnji šalje Matt svoju zaručnicu iz Bridgetowna.

Što će Hitscock učiniti ako njegovi ljudi ne zaustave kočiju i ne opljačkaju novac?

— o —

Dani prolaze. Matt, čiji je predvodnik na putu u Laramie, ponovo preuzima zapovijedanje i obavlja sve više i više teškog posla.

Četvrtog dana uvečer odjekne topot kopita u noći.

To su dva konja.

— Ovo mora da je Ollie — promrmlja Matt s mnogo nade. — Tko bi, inače, mogao sada doći s dva konja?

Ubrzo se jahač pojavi na trgu. Lako ga je prepoznati na mjesecini.

Zaista je Ollie. Umorno sjedi na iscrpenom konju i drži uzde isto tako umornog teretnog konja.

Uz Matta je Pete. Ollie ih gleda.

— Vama je dobro — reče. — Ali ja sam jahao dvije stotine milja od Laramieja iza kočije. Dvije stotine milja s brdom novca!

Umorno se pomakne u sedlu.

— Ovo je šesti konj. Vjerujem da uopće ne mogu sjahati. Potpuno sam ukočen, kao da sam zaleđen. Ali nisam zaleđen. Samo sjedim dva dana i dvije noći u sedlu.

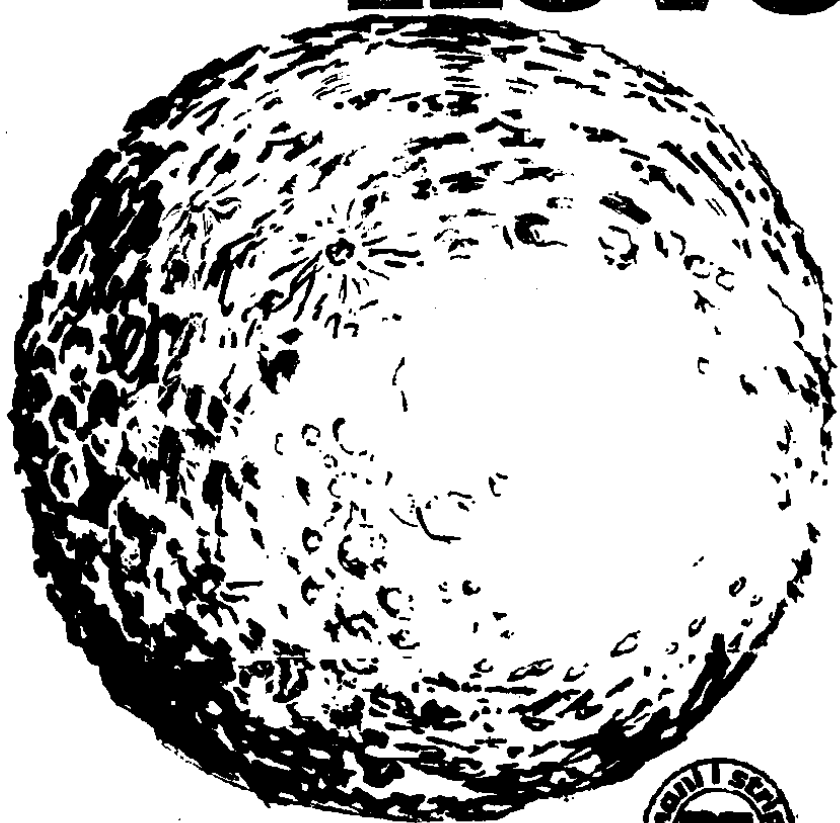
Matt i Pete ga podigoše iz sedla. Zaista se ne može posve uspraviti, ni stati na noge kako valja.

— Hoće li se to popraviti? — promuklo i kreštavo zapita. — Zamislite da se nikada više ne uspravim. Što onda? Zar da se lijepi Ollie Uvalde pretvori u krivonoga psa? Imam sada na stražnjici žuljeve poput pavijana, kažem vam. Tek sada znam da veliki majmuni predugo jašu konje i zbog toga... Aaah! Ooooh! U moje su bubrege zarinute strijele za bizone, a u jetra mi je netko gurnuo koplje za bizone. Ko sti su mi sve svinute i nikad više neću biti lijepi Ollie Uvalde!

Matt i Pete vode Olliea, koji neprekidno govori, gore-dolje ispred kuće. Odnekle je stiglo nekoliko ljudi. Jasno je da su i oni negdje čekali, jer su i oni, u sebi, sudionici svega što se zbiva.

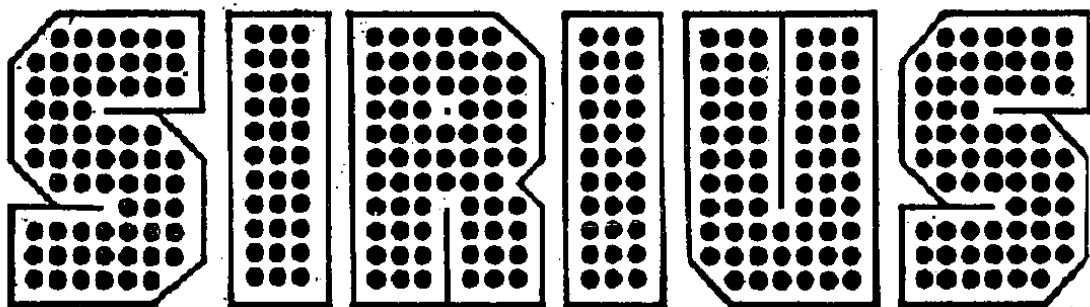
Matt prepozna svog knjigovođu i brzo mu reče:

ново!

BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

10d

— Odnosite novac u blagajnu, Bradley. Od sutra primajte sve čekove što sam ih ja izdao i isplaćujte ih gotovinom. Neka se netko pobrine za ova dva iscrpna konja. Netko neka donese dvije litre ljute rakije, ne za piće nego za trljanje i masiranje. Naprijed, momci, požurite, inače će vaš predvodnik cio život ostati krivonog!

— Ne možete me trljati rakijom — zadašće Ollie. — Prepun sam rana od jahanja. Kladio bih se da bi pobijedio onog dobrog Billa Codyja kad je još bio jahač Pony-expressa.

Odveli su ga u njegov stan i smjestili na krevet. Mišići i tetive su mu suviše zgrčeni da bi se mogao opustiti. Izravnavaju ga savijajući kao da je od žice.

Ali on još zbrkano govori.

Ovo je jahanje zacijelo bilo strahovito naporno. Jhao je dvije stotine milja iza kočije koja je šest puta mijenjala konje. I Ollie je na stanicama mijenjao svoje konje. Samo on je uvijek bio isti čovjek u sedlu. Bilo je to naporno i mučno jahanje preko prijevoja, kroz klance, preko neravnih predjela i brežuljaka. A takvo je jahanje mogao podnijeti samo okorjeli jahač. Matt ga, još neoporavljen ne bi izdržao. No, točno je procijenio svog predvodnika.

— Što je s poštanskom kočijom? — napokon zapita Matt. — Morala bi već biti ovdje. Što je s njome?

— Napadnuta je trideset milja odavde, na podnožju Yellow Rocka, kod izvora pokraj kojeg se zaustavljaju poštanske kočije. Mogao sam to vidjeti s grebena nekog brežuljka. Nije bio ispaljen ni jedan jedini metak. Banditi su čekali u zasjedi između stijena. Maknuo sam se ota-

mo i u luku jahao trideset milja najbrže što sam mogao. Znao sam da su banditi daleko iza mene i to me smirivalo. Napokon, put je bio slobodan i znao sam da me nitko više neće zaustaviti. Hahaha, mora da su razbojnici psovali kad su otvorili željeznu škrinju i ugledali samo pijesak i kamenje. Bila bi to sjajna šala, ljudi, samo da se sada malo bolje osjećam.

Uđe neki čovjek noseći boce s jakim rakijom.

Matt kimne Peteu.

— Masirajte ga! Trljajte ga tako da mora povjerovati da će izgorjeti i dobro ga masirajte makar vas on proklinjao i kleo se da će vas ustrijeliti. Ako ga ne budete mogli svladati, pozovite pojačanje, ali dobro ga cijelog istrlijajte!

Nakon tih riječi okrene se vratima.

— Ej, kamo ćeš tako žurno? — zapita njegov glavni kočijaš.

— Što namjeravaš, Matte? — istodobno zastenje Ollie sa svog ležaja.

On im ukratko razloži:

— Ako Hitscock dozna da smo prevezli novac i da se neće moći dokopati zemlje doseljenika, zacijelo će sve staviti na jednu kartu. Učinit će nešto što će biti nalik na amok-trku. Ako negdje izbije vatra, ljudi, treba da smo mu dovoljno blizu kako bismo je mogli odmah ugasiti. Inače, vatra bi se u međuvremenu mogla tako proširiti da bi nam bila potrebna velika akcija da bi joj se oduprli. No, ja ću biti tamo gdje bi mogla izbiti vatra. I odmah ću je satrti nogama tako da se, uopće, neće proširiti. To je ono!

Izgovorivši to iziđe.

— Jahat ću sam. I sredit ću sve sam! — dobaci preko ramena.

Pete Britt zna da je ovo zapovijed. Već je dovoljno dugo Ballardov glavni kočijaš i zna da Matt takve stvari rado obavlja sam, jer ne voli da uvlači svoje ljude u okršaje.

Ollie zastanje s kreveta.

— Pete, uzmi dvadesetak momaka i prati ga! Čuješ li, Pete, moraš ga slijediti. On sada jaše Hitscocku!

— Jasno da ćemo odjahati — promrmlja Pete. — Ali prije toga ćemo te pošteno istrljati.

Matt je već jednom jahao ovim putem kroz noć. Bilo je to onda kad ga je Reva pozvala očekujući da pomogne Jacku Poweru.

Taj put Matt nije imao sreće. Nije uspio spasiti Powera, iako je oslobodio ovaj kraj jednog od najpokvarenijih bandita, i onda, zahvaljujući Ollieju, ipak ostao živ. Ovo je isto onakva noć, i on jaše sličnog snažnog crnog konja prepuna ožiljaka.

Jaka životinja juri kroz mrak, a topot kopita odjekuje nadaleko.

Taj topot čuju dva kaubojja koja bi zapravo morala čuvati stoku Sullivanova ranča, ali sada su bez pravog gospodara i obavljaju neke mračne poslove s kradljivcima stoke. Spaze pod svjetlom mjesečine i jahača na crnom konju.

— To je zacijelo onaj Matt Ballard — reče jedan kauboj. — Jaše poput đavla. Onda, kad je umro Jack Power, vidio sam ga kako jaše isto tako. A vrančev je topot isto tako odjekivao u noći. Tada se borio u Hills Cityju s banditom Shaneom. I pobijedio ga. Gospode, zašto je Ballard sada krenuo u Hills City? Zar će se i opet boriti s nekim revolverašem? Onda je to samo Lince Lonestar. A ja sam oduvijek

želio znati koji je bolji: Jesse Shane ili Line Lonestar?

— To ćeš uskoro saznati. Jer ako je Lonestar bolji od Shanea, tada on može pobijediti Ballarda — promrmlja drugi kauboj.

Obojica osluškuju topot kopita što se gubi u daljini.

Tada stjeraše stado goveda na okup kako bi ga dva sata kasnije predali kradljivcima stoke.

* * *

Matt je stigao u Hills City malo prije zore.

Posljednje je milje jahao polaganostajući dalje od ceste. Svog je konja ostavio u nekakvu šumarku i sada se postrance približava gradu.

Zvijezde na nebu blijede. Već se podiže jutarnja magla.

Prilično je hladno. Ljeto je na izmaku. Ova je magla dobrodošla Mattu.

Sasvim bešumno približava se gradu, ne probudivši čak ni pse. Ima ih više od desetak u Hills Cityju. Noću zalaju zbog bilo kakve sitnice. Prvome se odmah pridružuju i ostali. I laju kao da su pobjesnjeli.

Matt sasvim tiho stiže u Hills City i lako pronalazi put do stražnjih vrata saluna.

Jedna je prostorija, iza jednog prozorskog kapka rasvijetljena. Uvjeren je da je ovo Hitscockov ured koji ima odavde straga ulaz, a i prozor. U dograđenoj je zgradi Hitscockov stan.

Matt izvuče revolver. Prišavši vratima ureda, stavi ruku na kvaku. Polagano je pritisne, svjestan da se upušta u prilično smjelu igru. Ako Hitscock samo slučajno pogleda vrata i vidi da se miče kvaka, onda je možda već sada uperio revolver.

Ako ta vrata možda zaškripi!

„Ako su iznutra zasunjena ili zaključana!

Matta ipak prati sreća.

Vrata nisu zaključana. I ne škripe. Mogu se sasvim lako i bešumno otvoriti.

Odmah ugleda Hitscocka. Stoji u kutu ispred otvorena zidnog ormara s bocom u ruci i ulijeva piće u čašu. Klokotanje iz boce jače je od svih drugih šumova.

Kad se Hitscock okrenuo i htio s punom čašom prići stolu, Matt je već gotovo zatvorio vrata. Naslonio se o njih tako da su se ona čujno zatvorila i sada promatra Hitscocka.

Ovaj ukočeno stoji sa čašom u ruci korak ispred stola. Ne miče se. Gleda u cijev Mattova revolvera, a Matt je čovjek koji je izišao nakraj čak i sa Jesseom Shaneom.

— Što tražiš ovdje, pasji sine? — napokon promuklo i grubo zapita. Obuzima ga bijes, divlji bijes.

— Nisam li te istjerao iz grada poput prebijena psa i zabranio ti da se ikada pokažeš u mojem gradu? — Iz njegovih žutih očiju sijeva mržnja.

Mattovo je lice sasvim mirno, a takav mu je i glas.

— Sjedni za stol i ispij svoje piće kako si to i naumio. A ja ću ti točno kazati zašto sam došao. Banditi su napali poštansku kočiju i opljačkali je. Dokopali su se željezne škrinje, pretpostavljajući da je u njoj novac.

— Tako, zaustavljena je poštanska kočija i otet sanduk s novcem? — zapita Hitscock. Oči mu zadovoljno blistaju. — Zar si došao ovamo samo zato da mi to kažeš?

— U željeznoj su škrinji bili samo pijesak i kamenje — odgovori

Matt. — Moj je predvodnik jahao s teretnim konjem iza kočije. Kad je ona bila napadnuta, mom je predvodniku sve bilo jasno. U luku je skrenuo s puta i prenio novac. Doseljenici će sutra dobiti gotovinu. Hitno će isplatiti svoje dugove. Izgubio si igru, Hitscocke. I ne samo...

Matt zašuti začuvši topot. Jahač cestom jaše u grad.

— Ovo je, vjerojatno, Lonestar. Sada će ti javiti da nije uspio. Uz to će tražiti da mu dopustiš da me napokon ustrijeli ili da pozove još momaka i napadne me u Bridgetownu, razori most i mlin i prisvoji novac. Osjeća se, naime, prevarenim poput glupog dječarca. On i njegova banda htjeli su se dočepati gomile novca i sada su razočarani. Evo, stiže!

— On će te ubiti, Ballarde! — zaprijeti Hitscock.

Matt odmahne glavom. Priđe vratima za koja pretpostavlja da vode u Hitscockovu spavaću sobu. Otvori ih i brzo pogleda u mračnu prostoriju.

— Ostavit ću vrata otvorena — reče. — A kad budeš sjedio za stolom, imat ću te točno ispred cijevi. Saslušat ćeš što će ti Lonestar javiti i što će ti predložiti. Kad sve čuješ, možeš mu, što se mene tiče, reći da sam ovdje. Jesi li me razumio, Hitscocke?

— Budalo! Lonestar će te ubiti. A ja ću mu pri tome pomoći. Radit ću sve što želiš, ali zapamti doći će i mojih pet minuta. A to će Lonestaru i meni biti dovoljno da te sredi-mo jednom zauvijek.

Hitscock sjede za stol.

Matt je natraške ušao u mračnu sobu i kleknuo iza naslonjača. Uvje-

ren je da ga Lonestar neće spaziti kroz otvorena vrata.

Hitscock pije teško dišući. Tada nadlanicom obriše usta i čeka. Vršcima prstiju bubnja po stolu.

Na cesti je utihnuo topot kopita.

Lonestar je, dakle, odjahao do saluna. Sada je vjerojatno sjahao. Ima ključ od saluna. Sada će otključati vanjska vrata i proći mračnom točionicom. Otvorit će vrata i ući ovamo.

Minutu kasnije tako se i zbilo.

Lonestar je naporno jahao. Noga-vice hlača su mu mokre od konjskog znoja. Vjerojatno se, nakon neuspjele pljačke, još dugo negdje zadržao.

Kratko zastane na vratima, netremice se zagleda u Hitscocka i onda uđe. Baci šešir na stol i počne:

— Nije uspjelo. Istina, u poštanskoj je kočiji bio sanduk za novac, ali napunjen smećem. No, imao sam među momcima dobrog čitača trago-va. Otkrio je da je neki jahač s tretnim konjem slijedio kočiju, a onda u velikom luku zaobišao mjesto napada. Taj je čovjek, zacijelo, bio Ollie Uvalde, jer on nije bio u kočiji. Uvalde je uspio prenijeti Ballardov novac. Žao mi je, ali sve se to još može popraviti ako pristaneš da odmah poduzmem nešto. Možda se još možemo dokopati novca prije nego ga Ballard isplati doseljenicima. Mogli bismo, osim toga, nanijeti i veliku štetu u Ballardovu gradu, ako ga iznenada napadnemo i s nekoliko rasprsnih...

— Možeš odmah ovdje početi — mračno ga prekine Hitscock. — Tamo u mraku spavaće sobe sjedi Matt Ballard i ugrožava me svojim revolverom. Možeš odmah početi, Lonestare. Ali možda nećeš uspjeti.

Jer ti si, bar tako mislim, potpuno iznevjerio.

Još za posljednjih njegovih riječi, a izgovarao ih je vrlo brzo i kao sikćući, Lonestar se već pokrenuo.

Maknuo se s mjesta koje je Matt mogao iz susjedne sobe gađati revolverom i kliznuo uza zid do vrata i snažnim ih udarcem noge zalupio.

— Vidiš, nije čak ni opalio — zadašće. — Brzo, uzmi revolver! I onda ćemo ga loviti u ovoj kući. Mi ćemo ga...

Lonestar počeo pucati.

Potegavši u međuvremenu oba revolvera, kroz zatvorena vrata satjera u sobu dva metka.

Ali tada mu postade jasno da Hitscock još stoji tamo gdje je bio kad je nogom zalupio vrata.

— Naprijed! Popet ću se kroz prozor spavaće sobe... — viknuo je revolveraš — ali je zastao. Osjeća opasnost. Ukočeno, netremice promatra Hitscocka.

Tada će Hitscock.

— On je nadmoćniji od tebe i mene, Linc! Već je mnogo prije izišao kroz prozor spavaće sobe. Nije uopće bio ovdje kad sam ti govorio o njemu. Sada je tamo, iza tebe, u točionici.

Duboko je udahnuo i izdahnuo zrak, a onda glasno izjavi.

— Točno znam kad gubim, Ballard. Sada je tako. Rado bih otišao iz ovog kraja. Biste li me zadržavali?

— Ako odmah napustite ovaj grad, pustit ću vas da odete — promrmlja Ballard.

Hitscock kimne.

Priđe ormaru i izvadi prilično tešku putnu torbu. Okrenuvši se, pogleda Lonestara koji još nepomično stoji, s revolverima u rukama, leđi-

ma okrenut vratima što vode u točionicu.

— Dakle, Linc, shvatio sam da je on jači od nas — reče. — Ovaj smiješni i tako jednostavan trik da ostane u spavaćoj sobi, a da onda ne bude više tamo nego u točionici, snažno me se dojmio. Nisi mu dorastao, Lonestare. Odlazim. Mnogo toga gubim, Linc. Više od tebe! Imao sam salun i dobio sam banku. Bio sam gospodar grada, a htio sam vrlo mnogo zemlje. Previše sam htio. Zbog toga sada gubim sve. No, dobro, umijem gubiti. A tebi, Linc, savjetujem da se ne boriš s njim.

Izgovorivši to, ode sa svojom torbom do stražnjih vrata i izgubi se u jutarnjoj magli.

Ali Lonestar još stoji leđima okrenut otvorenim vratima točionice. U rukama drži revolver.

— Odluči se, Lonestare — čuje hladan Ballardov glas iza sebe. — Zatakni svoje revolvere za opasač i okreni se. I ja ću svoje staviti za opasač. Onda možemo iskušati koliko si brz. Ali, ipak, možeš i birati. Pusti oba revolvera da padnu na pod i odustani. Onda možeš proći pokraj mene, a vani ti je konj. Možeš odjahati. Meni je dovoljno da Hitscock i ti niste više u ovom kraju. A vratiti se više nećete, jer ćemo uskoro imati šerifa i suca. Radije vas puštam da odete nego da vas ubijem. Ne želim biti ni sudac ni krvnik. Dakle, Lonestare, možeš birati!

Kad je završio, trajalo je samo tri sekunde i Linc Lonestar je kliznuo u stranu. Pri tome se okrenuo naglo poput zvjerke i počeo pucati iz oba revolvera.

Dva njegova metka prozujaše tik iznad Matta i zabiju se u drvenu stijenku točionice.

Tada je Matt morao opaliti. A što je inače mogao učiniti? Nije imao izbora.

* * *

Kad je izišao iz hotela, okupilo se više građana. S kraja ceste zaori glas.

— Hitscock jaše! Jaše iz grada! Ej, Hitscocke, kamo ćete?

— Idite svi do vraga! — uzvratí Hitscock, a sve gušća jutarnja magla proguta topot njegova konja.

Građani Hills Cityja pogledaše Ballarda.

— Tamo unutra leži Lonestar — objasni im on. — Napao je moju poštansku kočiju zbog željezne škripanje. Vjerovao je da je unutra novac. — Ogleda se oko sebe. — Gdje je bankar?

— Ovdje, gospodine, — javi se jedan od ljudi i istupi naprijed.

Ballard ga ozbiljno pogleda.

— Samo nemojte odjahati poput Hitscocka, gospodine — upozori ga. — Jer ne biste mogli pobjeći. Zahtijevam da iskupite priznanice doseljenika. Samo nemojte zatvoriti banku prije nego što obavite kako valja sve poslove s doseljenicima!

— Razumijem, gospodine, — promrmlja John Mallone. — Sve ću srediti prije nego zatvorim banku.

Matt kimne. Okrene se da ode.

Ali jedan od građana, koji je dojurio na ulicu iz kreveta, bojažljivo zapita:

— Što će sada biti s našim gradom, gospodine Ballarde?

— Zavisi od vas — odgovori Matt — kako ćete iskoristiti svoje mogućnosti s obzirom na to da više nema Mervilea Hitscocka koji vam je bio

gospodarem. Uskoro će se i ovdje naseliti doseljenici kojima će put do Bridgetowna biti predalek. Postanite valjanim gradom u kojem će se doseljenici i kauboji jednako dobro osjećati, u kojem neće biti svađe i gdje će svi poštteni gosti biti dobrodošli. Platite mirno vašu tešku pouku.

Tim riječima ode.

Stigavši do svog konja i odjahavši na cestu, sretne grupu jahača s Peteom Brittom na čelu.

— Sve je u redu — reče. — Jašemo kući.

* * *

Sunce je zamijenilo maglu. I opet će biti lijep jesenski dan.

Tu i tamo pasu stada goveda. To ponovo podsjeti Matta na velike stočare u ovoj zemlji, na Jima Slatera, Bena Sandermana i njegovu lijepu sestru, Gilberta Bannistera, zvanog tigar Gil, koji je u međuvremenu ozdravio i preuzeo Sullivanov ranč, jer je pronađena i oporuka kojom je Sullivan sav svoj imetak ostavio svome predvodniku.

To se proćulo čitavom zemljom, a Matt je sve to doznao od Ollieja

kojem je ispričala Patricia Sanderman.

Matt, dakle, razmišlja o stočarima koji su nekada posjedovali veliku moć.

Ali više nije tako.

Doseljenici su prodali svoju žetvu. Imaju svoj grad, teretnu liniju i mnogo ih je. Neće ove godine trpjeti oskudicu, a iduća bit će još i bolja. Stići će i pojačanje.

I tako će nekada toliko moćni stočari postati obični ljudi koji pred zakonom neće imati posebnih prava. Neće više moći zaustavljati razvoj ovog kraja. Morat će ograditi svoju zemlju kako im stoka ne bi pustošila tuđa polja. Možda će se jednog dana čak i odreći stočarstva i obrađivati zemlju.

Ali, Matta to više ne zabrinjava. Sve je izborio i sada počinje novo doba. Ljudi će ovdje živjeti složno.

Matt, jašući kući, svojim ljudima na čelu, razmišlja samo o Revi koja u Laramieju kupuje sve za svadbu.

Vrijeme je za čovjeka poput njega da razmišlja o takvim stvarima. I čovjek, kakav je Matt, mora se jednom smiriti.

KRAJ

vikend

je raspisao nagradni natječaj
ovog časa najoriginalniji u Evropi:

**Koliko breza na Trgu kralja Tomislava
u Samoboru ima listova?**

Za svaki list — jedan novi dinar!

Kada se završi natječaj i kad se pobroje listovi breze, u fondu bit će onoliko novih dinara koliko bude na brezi listova!

Ako nitko ne pogodi — novac ostaje i dijeli se ovako: najbliži broju listova na brezi dobiva 70 posto, prvi do njega 20 posto, a treći 10 posto od ukupne svote!

I još 1000 drugih nagrada! Svaki kupon — jedna šansa!

*

Natječaj je izuzetno jednostavan i zanimljiv; nema razloga da i vi ne sudjelujete u njemu barem jednim kuponom!

vikend

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

- 196. H. S. Sharon: HRANA ZA VUKOVE
- 197. Barry Cord: U OKOVIMA LUDILA
- 198. Frank Gruber: VELIKA ZEMLJA
- 199. H. S. Sharon: NE VJERUJ NITKOVI!
- 200. Giles A. Lutz: PROGONJENI KAUBOJ
- 201. Louis L'Amour: TAJANSTVENI STRIJELAC
- 202. Barry Cord: TELEGRAFSKA LINIJA
- 203. Louis L'Amour: PUSTA ZEMLJA
- 204. Louis L'Amour: MATAGORDA
- 205. Kyle Hollingshead: DUG
- 206. Louis L'Amour: OBRAČUN U DOLINI
- 207. Clay Hunter: NEUKROTIVI
- 208. H. S. Sharon: GUTAČ VATRE
- 209. Louis L'Amour: KANJON OSAMLJENIH
- 210. Kyle Hollingshead: PLJACKA U FRANKLINU
- 211. H. S. Sharon: PRLJAVA DRUŽBA
- 212. G. F. Unger: SVI PROTIV NJEGA
- 213. Louis L'Amour: NA SJEVER DO ŽELJEZNICE
- 214. Thorne Douglas: RANČ »BRAVO«
- 215. H. S. Sharon: OPASAN POKLON
- 216. Louis L'Amour: MRAČNOM STAZOM
- 217. H. S. Sharon: LOVAC NA VUKOVE
- 218. William Vance: ODMETNICI
- 219. Frank Glaser: SIN PAKLA
- 220. G. F. Unger: DVOJE IZ BRAZOSA
- 221. J. T. Edson: VELIKI LOV
- 222. G. F. Unger: TRKA ZA BLAGOM
- 223. William E. Wance: LOVAC
- 224. G. F. Unger: BIO SAM REVOLVERAS
- 225. Louis L'Amour: VELIKI PODVIG
- 226. J. T. Edson: MLADIĆ S RIJEKE HONDO
- 227. John Kilgore: KRENIMO DRUGIM PUTEM
- 228. G. F. Unger: ZAKON ČASTI
- 229. John Dryden: PRAVDA STIŽE
- 230. G. F. Unger: U TEKSASU ČEKA SMRT
- 231. Louis L'Amour: INDIJANSKI PRIJEVOJ
- 232. G. F. Unger: OBMANUTI ŠERIF
- 233. J. T. Edson: GRAD BEZ ZAKONA
- 234. F. Unger: MESA KING
- 235. Brian Garfield: IZMEĐU DVIJE VATRE
- 236. G. F. Unger: NA ZAPAD
- 237. Louis L'Amour: KID RODELO
- 238. G. F. Unger: POVRATAK CINCAIDA
- 239. Louis L'Amour: LANDO
- 240. G. F. Unger: GALOP U NOĆI

U PRIPREMI:

- 241. Scott F. Scott: ZLATNI MUSTANG

Pustolovine omiljelog mornara Popaja i njegove družbe oduševljavaju mlade i stare. Ponajbolje svjetske stripove »Daleku planetu«, »Pinka Pantera«, »Dnevnik male Višnje« i druge, kao i reportaže, nagradnu križaljku i mnoge zanimljivosti naći ćete u ovom zabavniku koji izlazi svakog drugog ponedjeljka